

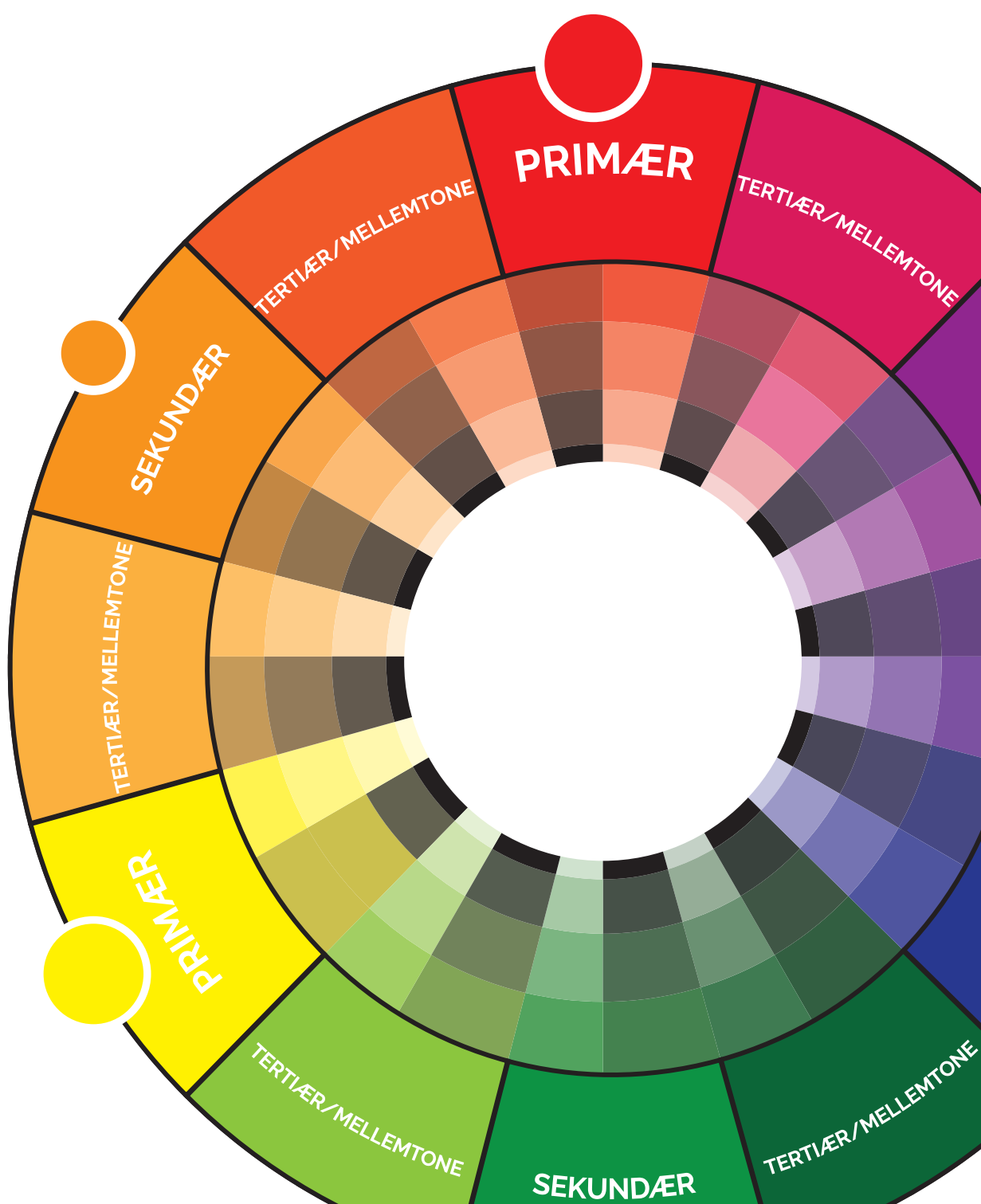
Svend Høgh

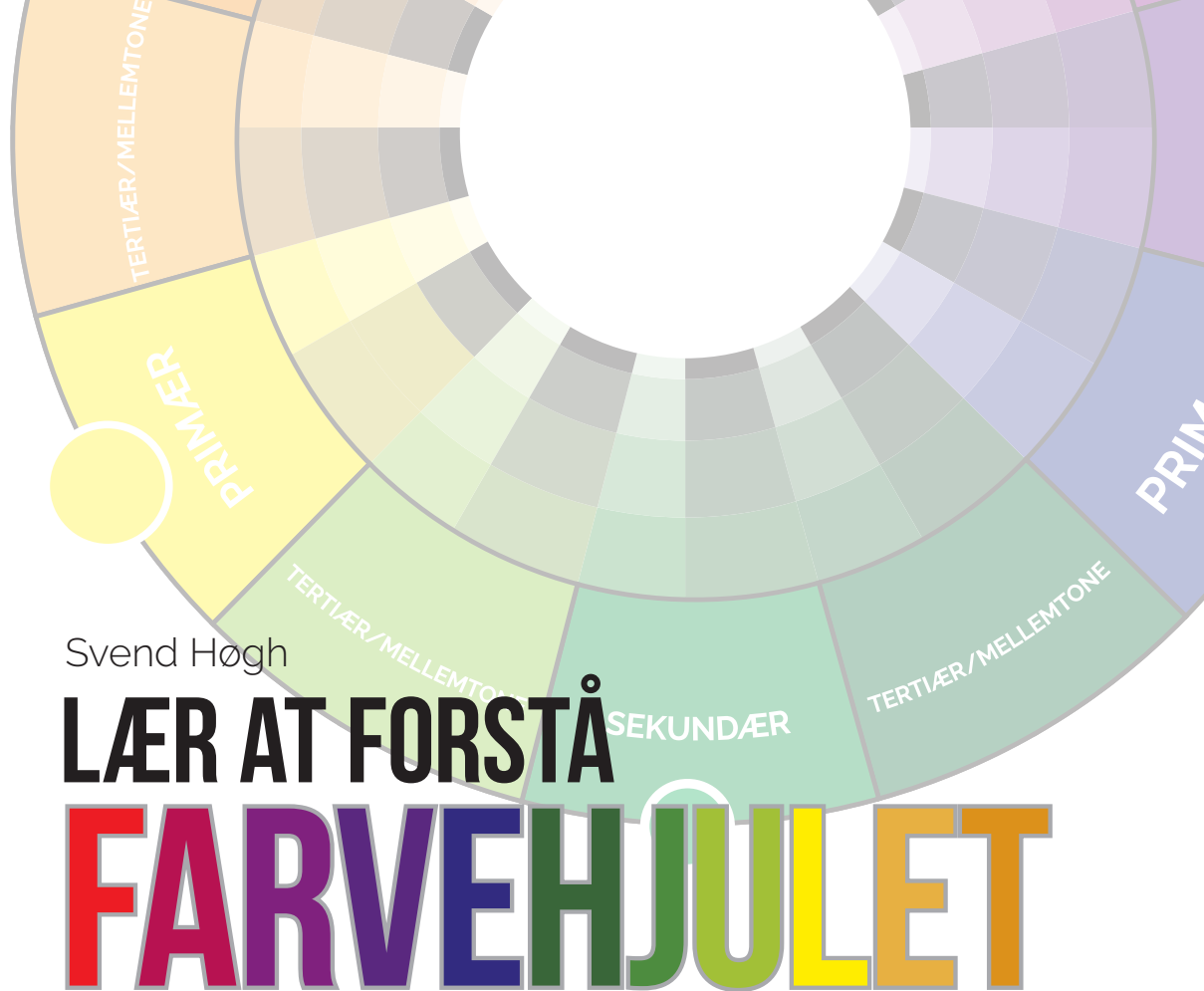
LÆR AT FORSTÅ

FARVEHJULET

Kom godt i gang med
16 forskellige udgaver af farvehjul
– fra simple til komplekse.

31 opgaver og skabeloner til
undervisningsbrug.





Svend Høgh

LÆR AT FORSTÅ FARVEHJULET

Kom godt i gang med 16 forskellige
udgaver af farvehjul – fra simple til komplekse.
31 opgaver og skabeloner til undervisningsbrug.

Svend Høgh Lær at forstå farvehjulet

Tekst, illustrationer og grafik © Svend Høgh, 2025

Grafisk design: Svend Høgh

1. udgave, 2025

www.svendsmalerier.dk

artbyhoegh@gmail.com

Materialet i denne opgavesamling er omfattet af lov om ophavsret. Kopiering, eksemplar fremstilling og tilgængeliggørelse fra denne opgavesamling må kun finde sted på institutioner eller virksomheder, der har indgået aftale med Tekst & Node eller Visda, der er godkendt af Kulturministeriet som den fællesorganisation, der forvalter ophavsret i Danmark, og kun inden for de rammer, der er nævnt i aftalen.

Udnyttelse i strid med lov eller aftale vil medføre erstatningsansvar eller beslaglæggelse og kan straffes med bøde eller fængsel. Alle tekster, grafik, lyd, video og malerier samt andet indhold i denne udgivelse er beskyttet af international lovgivning om ophavsret. Ophavsret betyder at du ikke frit må kopiere, bruge og distribuere fotos af mine malerier. Svend Høgh forbeholder sig alle rettigheder til indholdet, herunder retten til at udnytte indholdet med henblik på tekst- og datamining, jf. ophavsretslovens § 11 b og DSM-direktivets artikel 4.

Svend Høgh

LÆR AT FORSTÅ FARVEHJULET

Kom godt i gang med 16 forskellige udgaver af farvehjul – fra simple til komplekse.
31 opgaver og skabeloner til undervisningsbrug.

Mit mål med denne samling opgaver er at give dig inspiration til at udforske de muligheder, der ligger i at have en forståelse af farvehjulet.

Du kan benytte opgaverne som underviser, som instruktør eller hvis du blot er nysgerrig på, hvordan farver hænger sammen.

Min baggrund for at lave "Lær at forstå farvehjulet" er et langt liv som bladredaktør, grafisk designer og fra 2015 som billedkunstner. Jeg har lavet farvemanualer, designmanualer og periodevist undervist på uddannelsesinstitutioner.

I 2010 blev jeg af DANSKE MALERMESTRE stillet opgaven at udforme undervisningsmateriale til folkeskolerne. Det blev til bogen "Farvernes ABC", som du gratis kan hente på www.farvernesabc.dk. Opgaverne i "Lær at forstå farvehjulet" kan benyttes i forlængelse af "Farvernes ABC".

Har du kritik, forslag til forbedringer og ønsker til andet undervisningsmateriale hører jeg gerne fra dig på min mail artbyhoegh@gmail.dk

God fornøjelse.

Svend Høgh
Billedkunstner og forfatter



*Et af mine motiver er nogle pjuskede ugler.
Her gør jeg god brug af farvehjulet.
Bemærk hvorledes farverne i baggrunden danner hele
farvecirklen. Uglerne farver er forskellige kombinationer af
komplementærfarver samt flittig brug af farhjulet til at finde
sekundære og tertiære farver.*



OPGAVER

RYB farvemodel

Opgave nr. 1 _____ 8

Lær at blande farver

Opgave nr. 2 _____ 12

Opgave nr. 3 _____ 14

Opgave nr. 4 _____ 15

Opgave nr. 5 _____ 16

Dit første farvehjul

Opgave nr. 6 _____ 17

Opgave nr. 7 _____ 18

Primærfarver og valør

Opgave nr. 8 _____ 20

Opgave nr. 9 _____ 21

Symbolfarvehjul

Opgave nr. 10 _____ 23

Opgave nr. 11 _____ 24

Stjerneformet farvehjul

Opgave nr. 12 _____ 26

Opgave nr. 13 _____ 27

Opgave nr. 14 _____ 28

Goethes trekant

Opgave nr. 15 _____ 30

Opgave nr. 16 _____ 31

Ittens farvehjul

Opgave nr. 17 _____ 33

Opgave nr. 18 _____ 34

Opgave nr. 19 _____ 35

Opgave nr. 20 _____ 36

Farveblomst med toning

Opgave nr. 21 _____ 38

Stjerne-farvehjul med toner og valør

Opgave nr. 22 _____ 41

Plutchiks følelseshjul

Opgave nr. 23 _____ 43

Farvekube

Opgave nr. 24 _____ 44

Farvehjul med farveforløb

Opgave nr. 25 _____ 45

Farvehjul med primær, sekundær og tertiær

Opgave nr. 26 _____ 46

Flere farvehjul

Opgave nr. 27 _____ 47

Opgave nr. 28 _____ 48

Opgave nr. 29 _____ 49

Opgave nr. 30 _____ 50

Farvehjul med felter til tone, valør eller intensitet

Opgave nr. 31 _____ 51

Tekniske noter

Når man arbejder med farver, er der en masse forbehold.

En computer arbejder med farvesystemet RGB, en printer med CMYK og herudover er de fleste printere ikke kalibreret. Og mindst lige så vigtigt, er det forhold at producenter af maling benytter forskellige "opskrifter" på samme farve og at vi alle arbejder i uens lysforhold.

Denne bog er sat op i InDesign med "working space" sat til Adobe RGB (1998) og CMYK til FOGRA39. Illustrationerne er lavet i Illustrator med monitor sat til RGB og U.S. Web Coated. Det jeg forsøger at forklare er, at hvordan du ser farverne i denne bog afhænger af din skærm, din printer og det lys, du læser printet i.

Når du arbejder med maling, spiller arbejdslys også en stor rolle. Jeg tilstræber selv at arbejde i arbejdslys, der har 5000°-6500° kelvin som temperatur (dagslysarmatur).

Svend

Hvad er et farvehjul?



Et farvehjul er en cirkel med forskellige nuancer af farver, placeret i et skema. Farvehjulet bruges af billedkunstnere og af professionelle bygningsmalere til, at kunne blande farver og træffe beslutninger om valg af farver.

Farverne er arrangeret i en cirkel, hvor hver kulør normalt falder i en af tre kategorier: Primær, sekundær eller mellemtone. Cirklen er opdelt i afsnit, der ligner tærtestykker.

Opgaverne i denne samling udforsker **farvemodellen RYB** og **forskellige udgaver af farvehjul**. De vigtigste farver i dette system er **rød**, **gul** og **blå**. De vigtigste farver kalder

man for grundfarver eller **primære farver**. De er de vigtigste, fordi de ikke kan laves ved at kombinere andre nuancer eller kulører.

Et farvehjul viser, hvordan en hvilken som helst af disse primære farver, kan blandes for at lave den sekundære. Og hvordan man kan blande sekundære og primære og få en mellemtone (også kaldt tertiære).

Hvad betyder RYB?

RYB er en forkortelse for de engelske ord **RED**, **YELLOW** og **BLUE**. Red betyder *rød*, Yellow betyder *gul* og blue betyder *blå*.

RED



RØD

YELLOW



GUL

BLUE



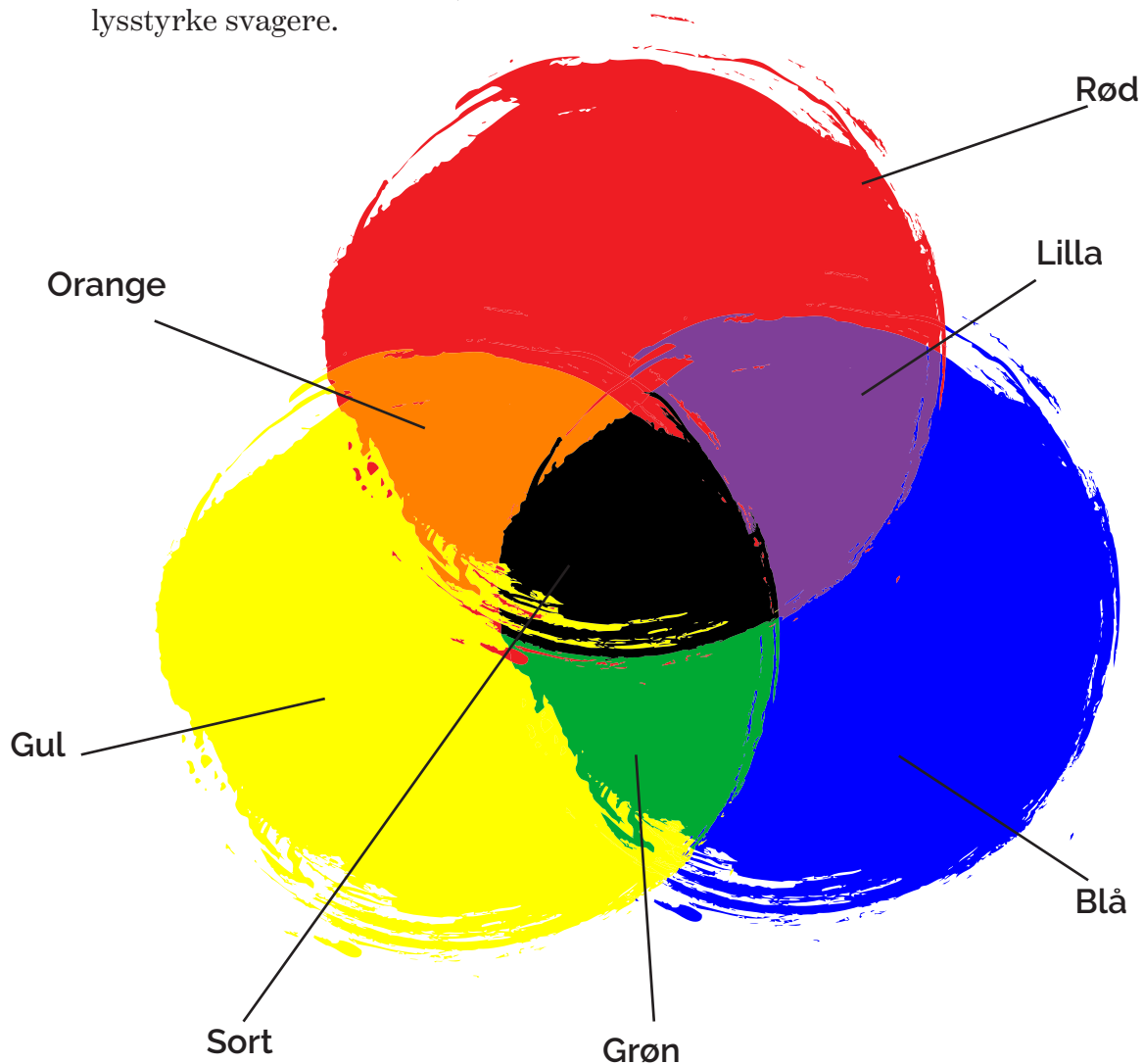
BLÅ

Malerens farvehjul

De traditionelle maleres farvehjul er et eksempel på det man kalder et subtraktivt farvesystem. Subtraktiv farveblanding betyder, at man begrænser lyset (eller *“trækker lyset fra”*) ved at blande mere farve i og dermed skaber mørkere farver. Jo mere farve man tilføjer eller blander i, jo mindre lys reflekteres. Når farven bliver mørkere, er dens lysstyrke svagere.

Prøv det selv

Fyld lige dele af farverne rød, blå og gul i en lille kop eller på en farvepalette. Hvad sker der?



RYB-ting at huske



RYB-farvemodellen er en metode til at blande maling og dækkende pigmenter for at producere andre farver. Det kaldes en subtraktiv farvemodel

Navnet på RYB-farvemodellen kommer fra forbogstaverne i dens tre primære farver på engelsk - *red, yellow og blue*.

Hvis du starter med RYB, kan du lave alle nuancerne, men ikke alle farverne. Mange af blandingerne er kedelige og afmættede. Derfor kan det til tider være svært at ramme den helt rigtige nuance.

Forskellige farvesystemer

Der findes andre farvesystemer end RYB-farvehjulet. De tre mest almindelige er: RYB (rød, gul, blå); RGB (rød, grøn, blå) og CMYK (cyan, magenta, gul og sort). Hver af dem repræsenterer et selvstændigt farvesystem.

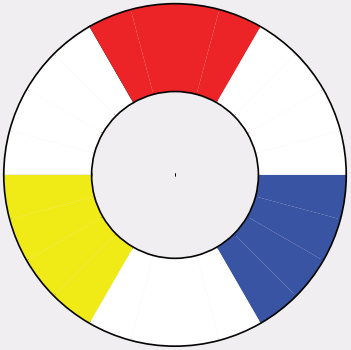
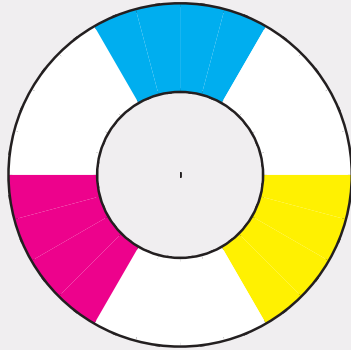
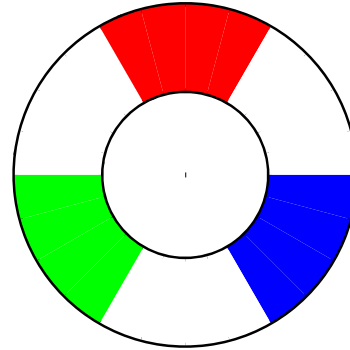
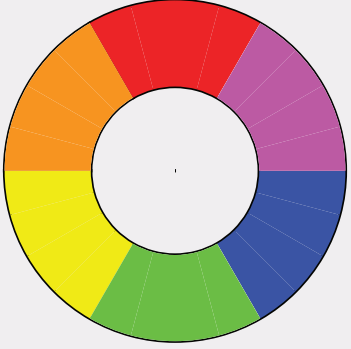
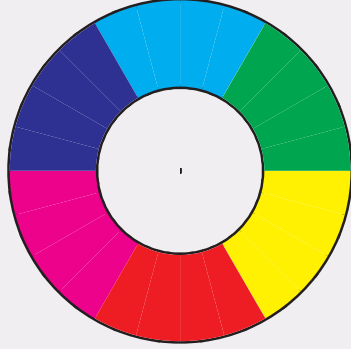
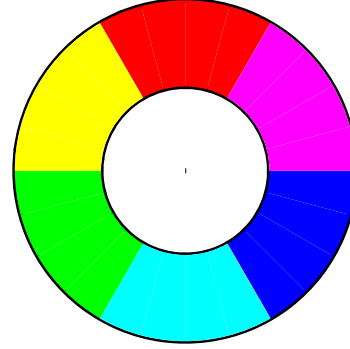
Farvehjulet ændrer sig i forhold til hvilket farvesystem, du bruger.

RGB-farvesystemet er ikke egnet til maling eller farvelægning, medmindre det er digitalt eller på en computer. CMY-farvesystemet bruges inden for trykning eller når du printer.

I denne bog vil vi arbejde med RYB-farvesystemet, selvom vi ved, at det har sine mangler. Farverne bliver ikke altid så rene, som man kunne ønske.

Subtraktive farvesystemer

Additivt farvesystem

	RYB	CMY	RGB
Primære			
Sekundære			
Bruges til			

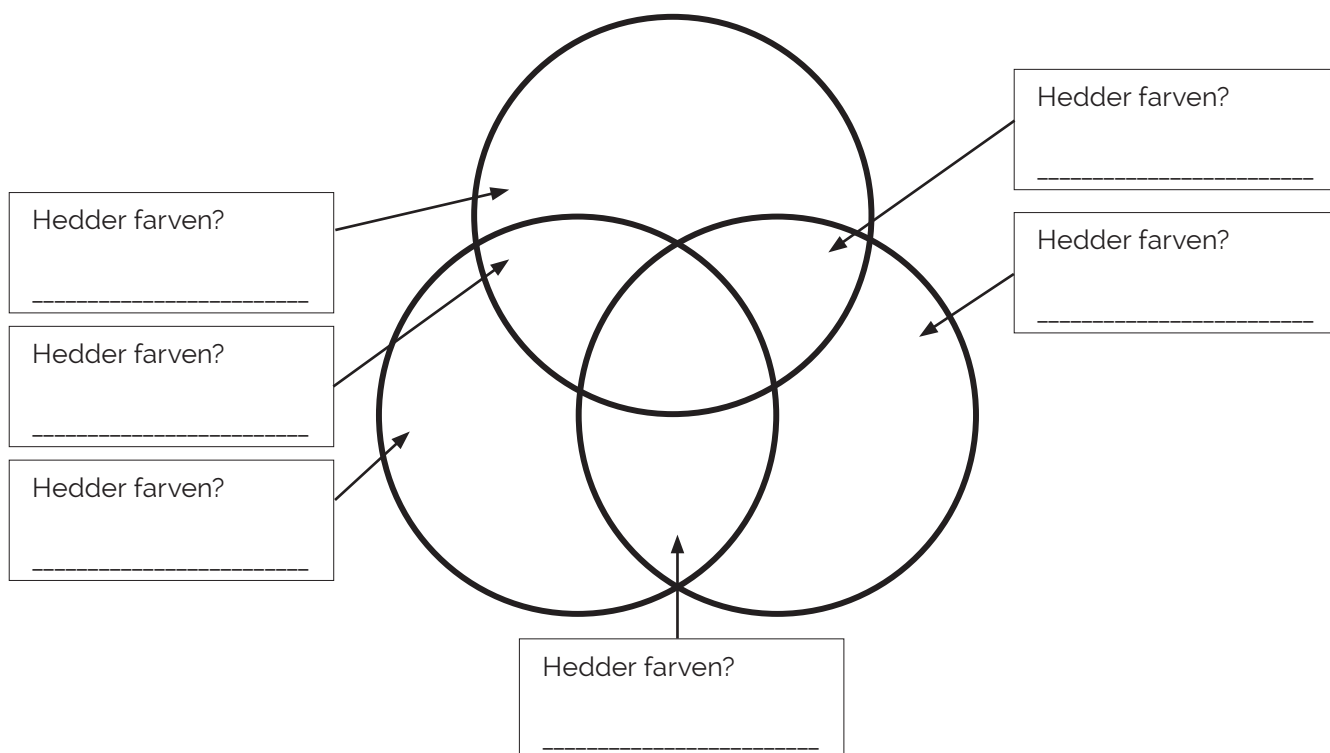
RYB farvemodel

OPGAVE NR. 1

Farv felterne i farvesystemet og navngiv primærfarverne og sekundærfarverne.

Skriv et 1-tal, der hvor feltet er en primær farve og et 2-tal, hvor det er en sekundær farve.

RYB farvesystem bruges af



Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

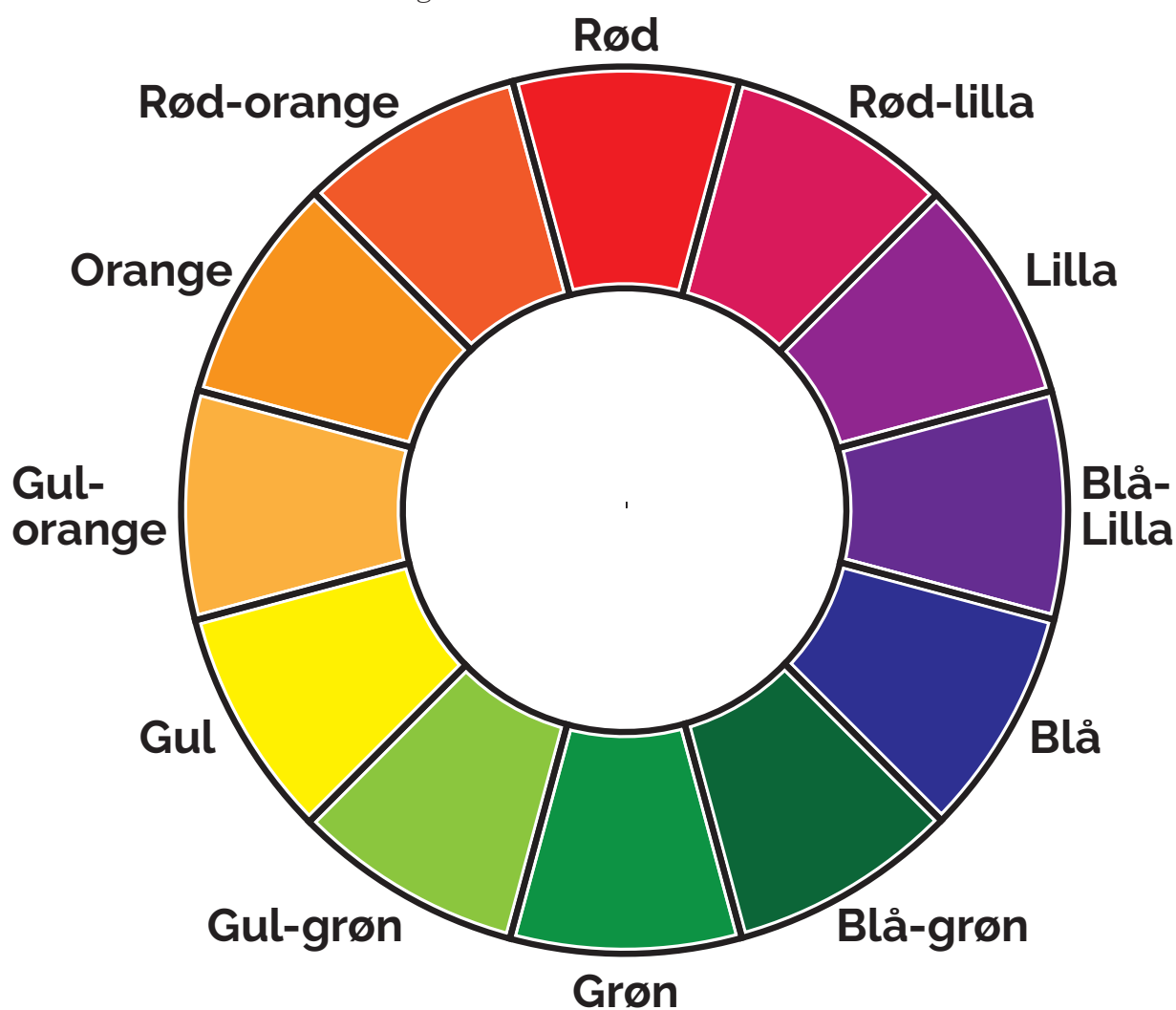
Sådan læser du et farvehjul

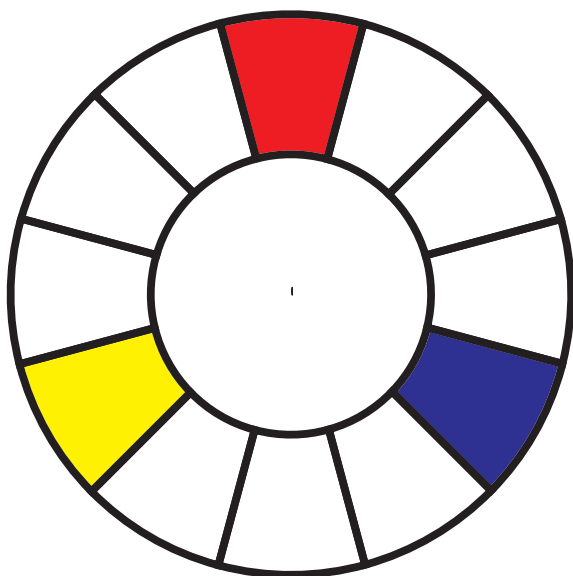
Et farvehjul er en visuel repræsentation af farver arrangeret i en cirkel baseret på deres forhold til hinanden.

Det grundlæggende farvehjul består af 12 farver. Disse 12 farver kan opdeles i tre forskellige grupper:

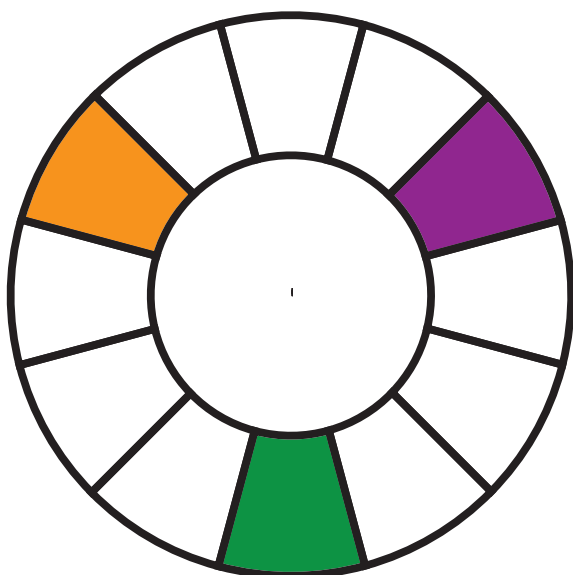
- Primær
- Sekundær og
- Mellemtone eller tertiær.

Her ser du farverne og deres navne.

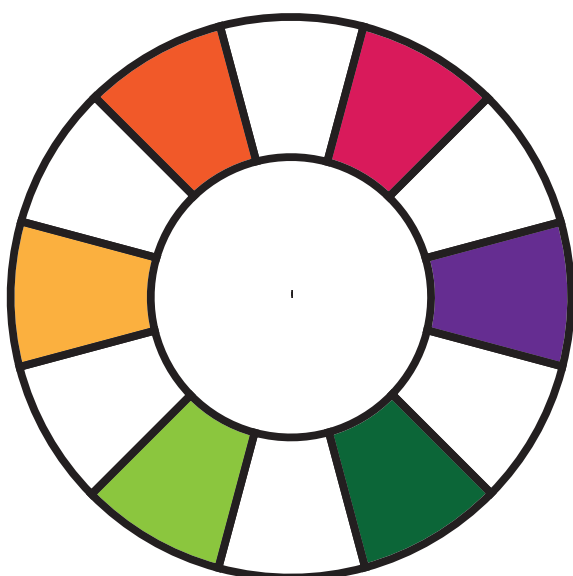




Dette er de primære farver:
Rød, gul og blå



Dette er de sekundære farver:
Lilla, grøn og orange



Dette er de tertiære farver:
Rød-lilla, Blå-lilla, gul-grøn,
gul-orange og rød-orange



Alle farver er venner

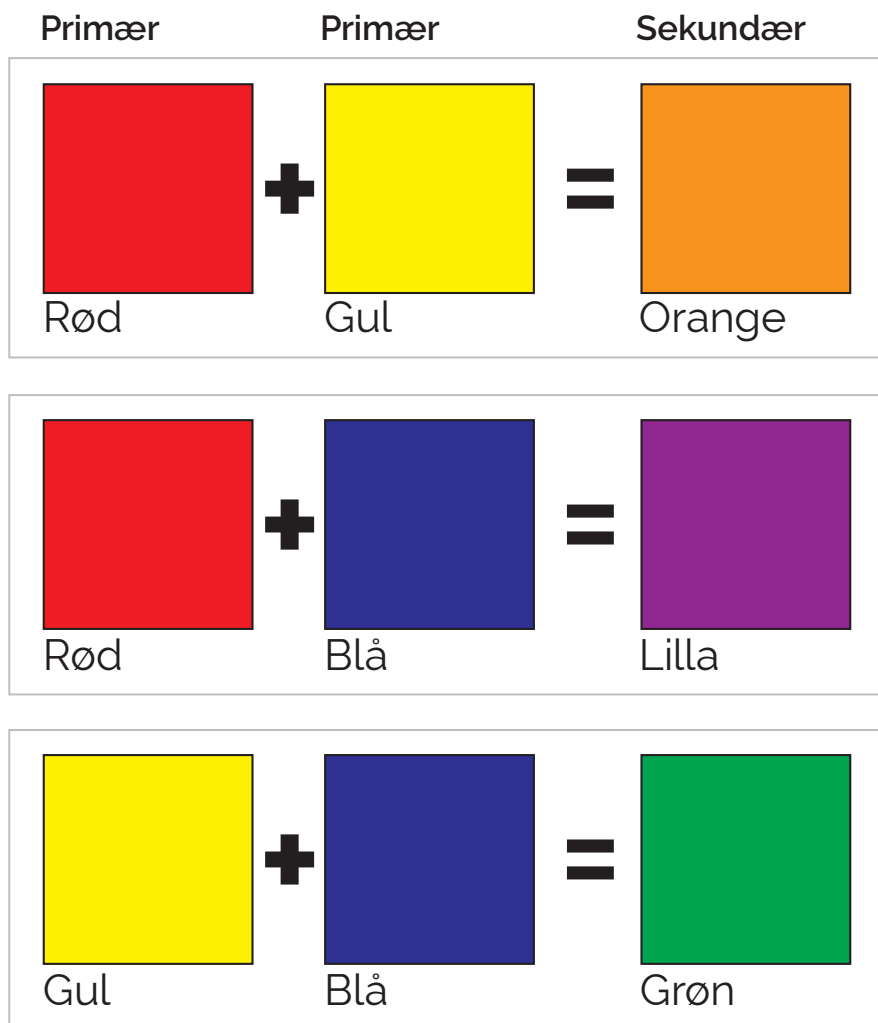
Nu skal du lære at blande to primære farver, så den bliver til en sekundær. Find dine primærfarver frem og bland de tre sekundære farver orange, lilla og grøn.

Rød + gul bliver til orange
Rød + blå bliver til lilla
Gul + blå bliver til grøn

Når du blander din farve, så brug mest af de lyseste farve og kom en

lille smule af den mørke i ad gangen. Bland din farve på et stykke hvidt papir eller brug en plastpalette. Du kan bruge en pensel til at blande eller en lille malerspartel.

Bruger du farveblyant, så skal du starte med den lyse farve: Tryk mindre hårdt, når du bruger den mørke farve.



Du kan bruge dette malerværktøj



Plastpalette



Pensler



Malerspartler

Sekundære farver

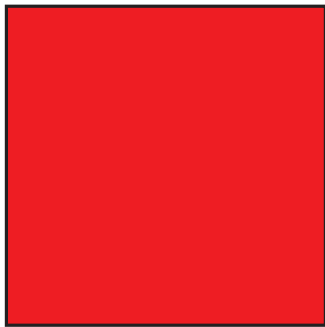
OPGAVE NR. 2

Skema over farveblanding.

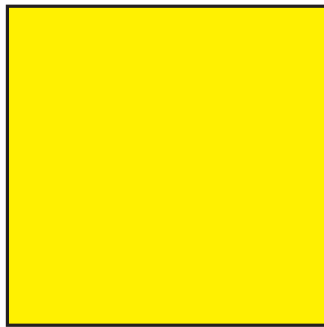
Primær

Primær

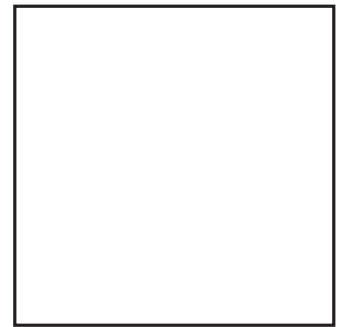
Sekundær



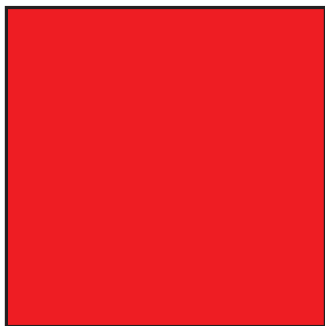
Rød



Gul



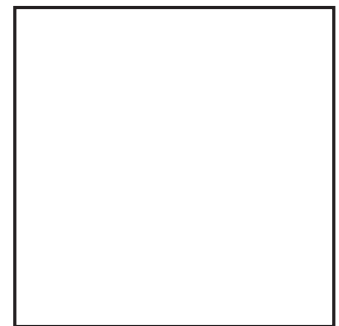
Orange



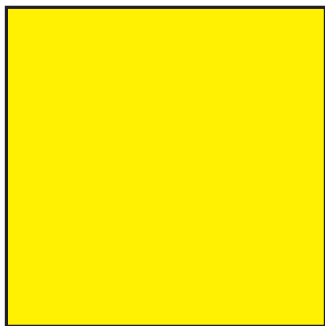
Rød



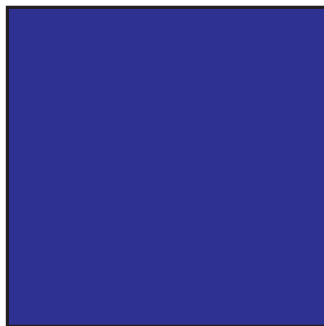
Blå



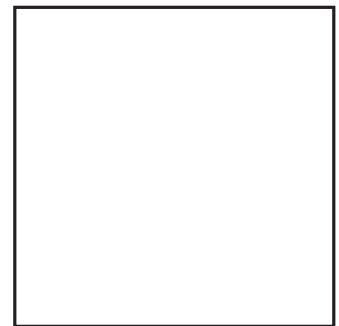
Lilla



Gul



Blå

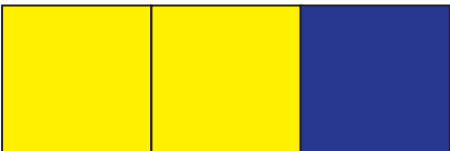
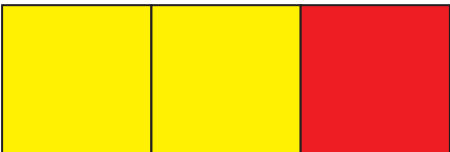
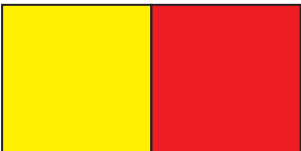


Grøn

Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Farveskema

Her ser du, hvor meget du skal bruge af hver primær farver, for at blande farverne på farvehjulet. Antallet af kasser angiver, det der kaldes **forholdstallet**. Så når noget skrives **2:1**, betyder det, at der skal være to dele af det ene og 1 del af det andet (uanset mængden).

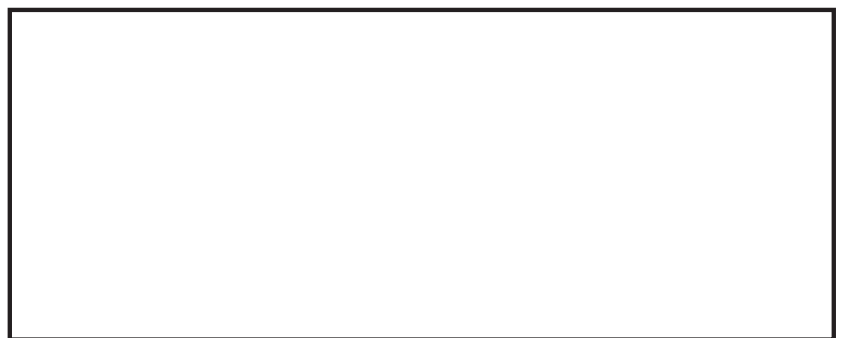
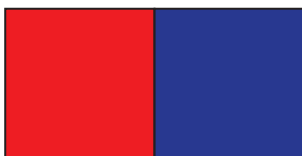
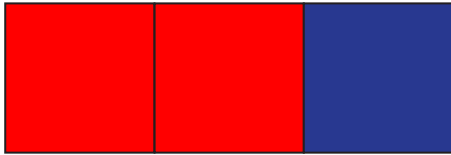
	2 rød : 1 blå = rød-lilla	
	1 red : blå = lilla	
	2 blå : 1 rød = blå-lilla	
	2 blå : 1 gul = grøn-blå	
	1 blå : 1 gul = grøn	
	2 gul : 1 blå = gul-grøn	
	2 gul : rød = gul-orange	
	1 gul : 1 rød = orange	
	2 rød : 1 gul = rød-orange	

Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Tertiære farver

OPGAVE NR. 3

Skab lilla kulører.

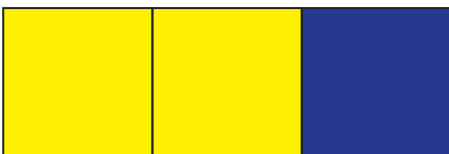


Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Tertiære farver

OPGAVE NR. 4

Skab grønne kulører.

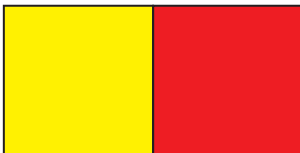
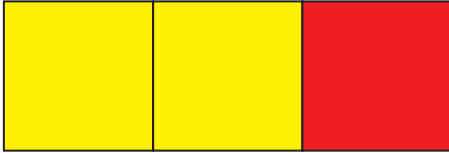


Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Tertiære farver

OPGAVE NR. 5

Skab orange kulører.



Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

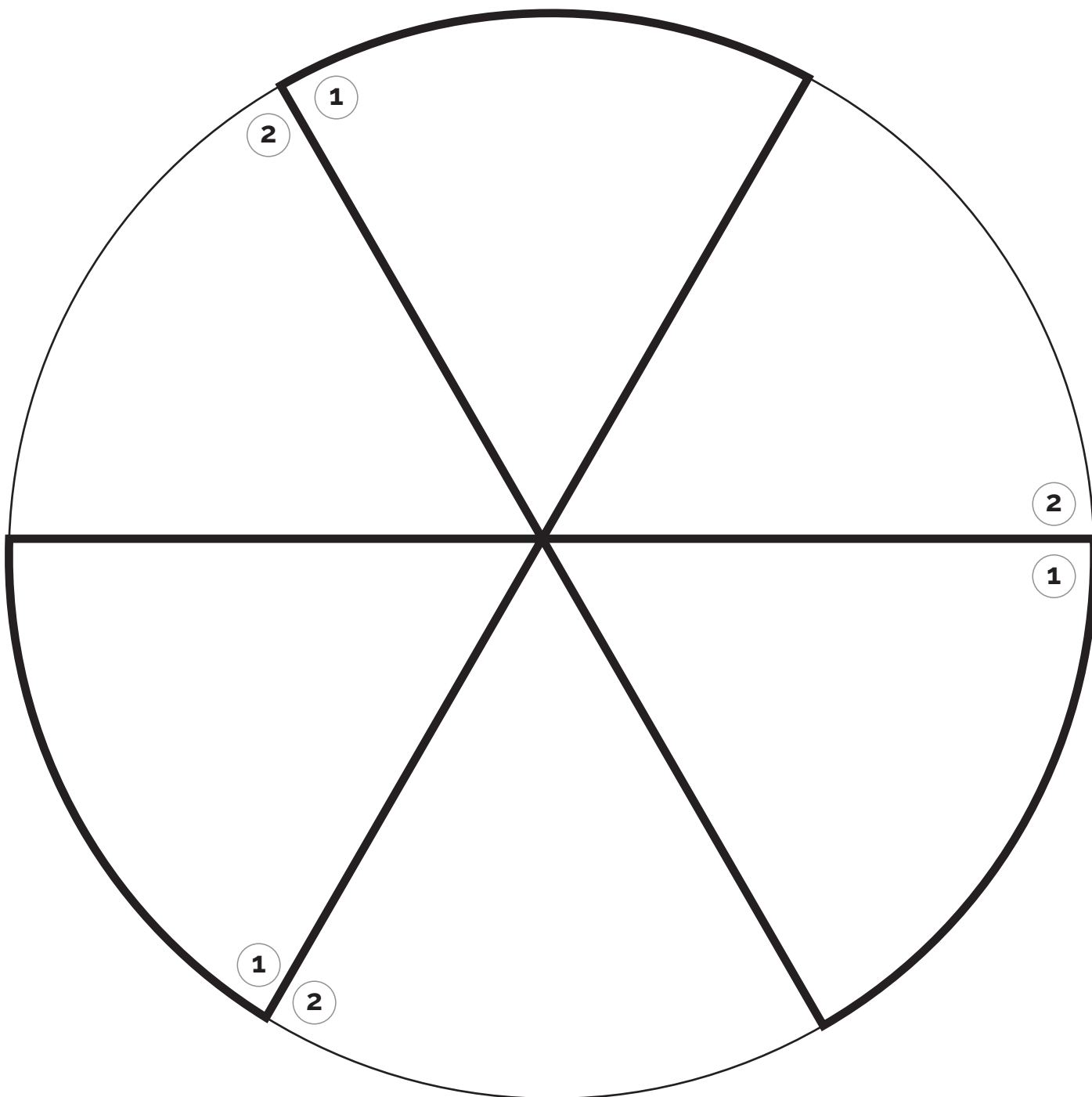
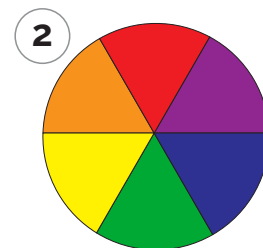
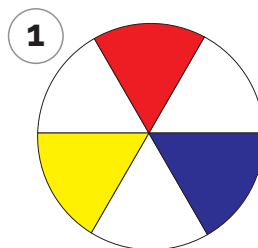
Dit første farvehjul

OPGAVE NR. 6

Nu skal du lave et farvehjul med primære farver og med sekundære.

1. Farvelæg felterne med de tre primære farver.
2. Herefter blanderne du farverne til de sekundære farver.

Du kan bruge "Farveskema" på side 17 til at hjælpe dig.



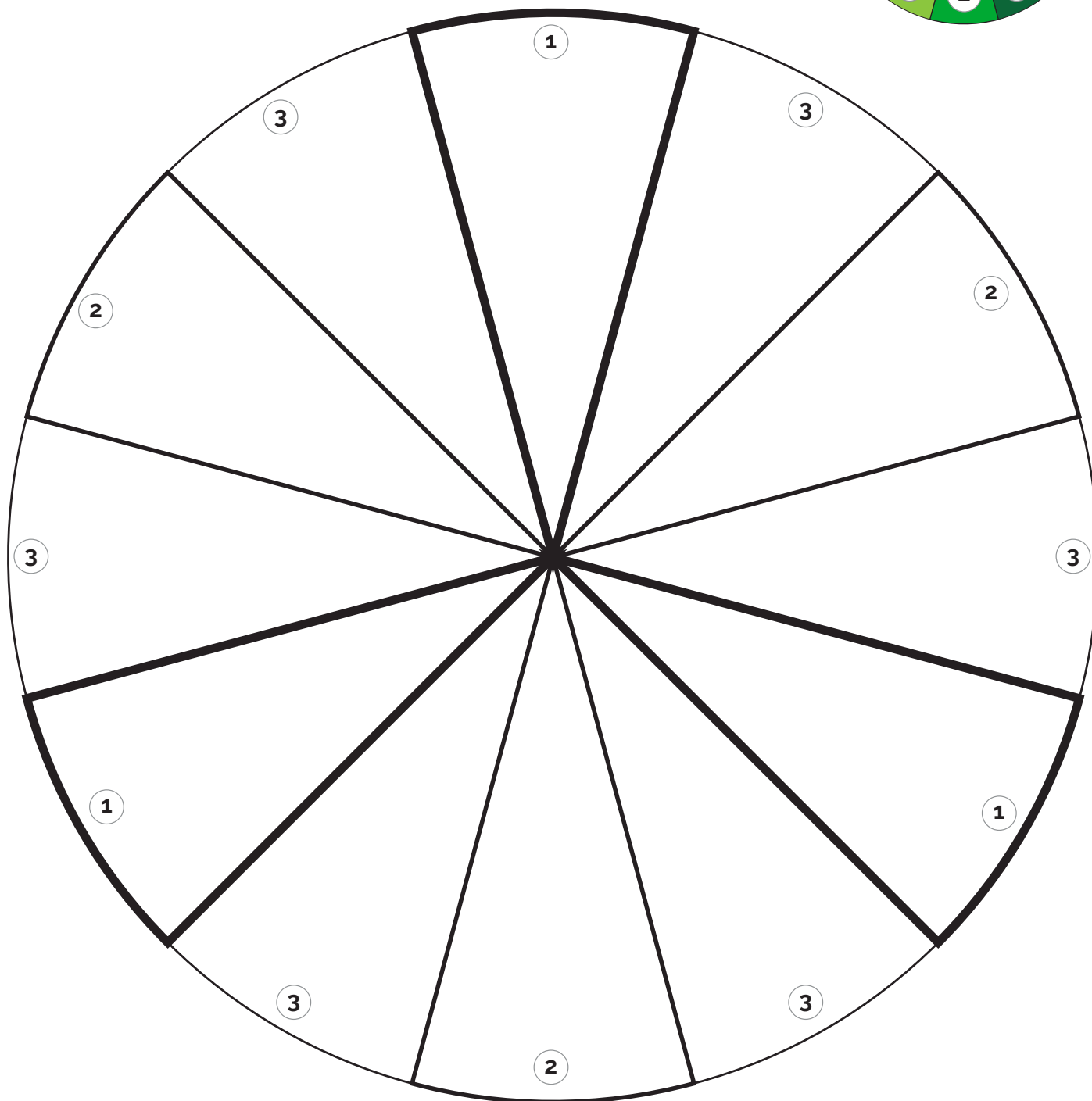
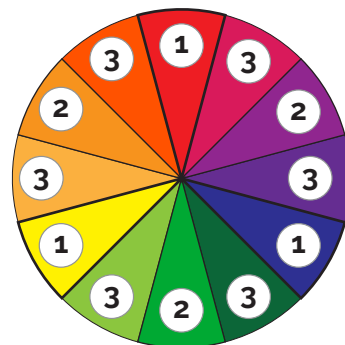
Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Dit første farvehjul - 12 farver

OPGAVE NR. 7

Nu skal du lave et komplet farvehjul med primære, sekundære og tertiære.

1. Farvelæg først felterne til de primære farver.
2. Herefter blanderne du farverne til de sekundære farver. Du kan bruge "Farveskema" på side 18 til at hjælpe dig.
3. Til slut blanderne du farverne til de tertiære farver. Det gør du at blande feltets nabofarver sammen.



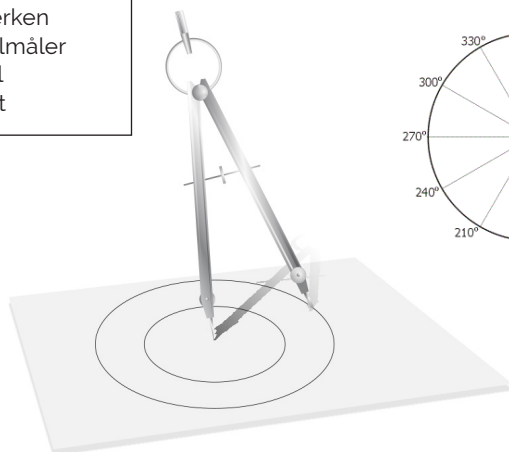
Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Sådan tegner du dit eget farvehjul

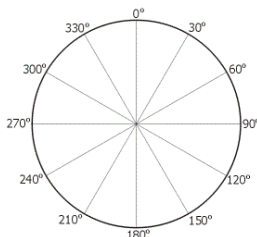
Her er en vejledning til, hvordan man konstruerer et grundlæggende farvehjul

Disse ting skal du bruge:

- Passer/paptallerken
- Vinkelmåler
- Lineal
- Blyant

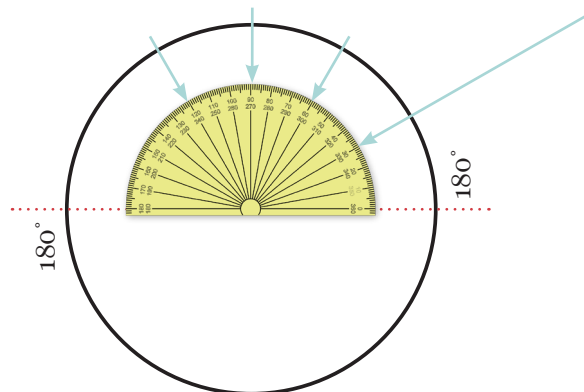


Brug en passer eller brug noget rundt (f.eks. en tallerken) til at tegne en stor cirkel på papiret.

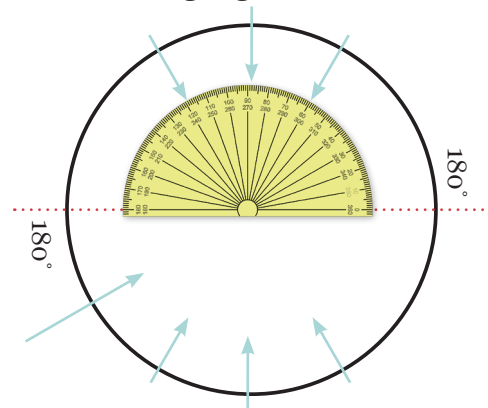


Placér en vinkelmåler i cirkelns midte. Midten af cirklen er der, hvor din passer har lavet et lille hul.

Nu kan du sætte en lille prik ud fra graderne 30°, 60°, 90°, 120° og 150°.

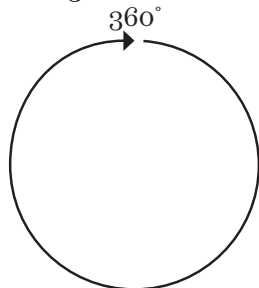


Så vender du din cirkel og gør det sammen én gang til.



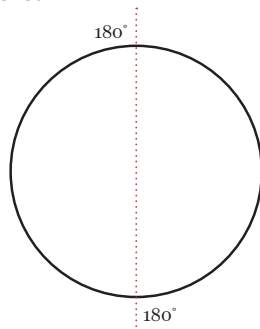
Del cirklen i tolv lige store sektioner (eller "tærktestykker"). Det gør du ved at markere lige store vinkler for at skabe disse sektioner.

En cirkel er 360° i omkreds.



Når cirklen er 360° i omkreds og der skal være tolv felter, så bliver regnestykket: $360^\circ : 12 = 30^\circ$ pr. "tærktestykke".

Start med at dele cirklen i to lige store dele.



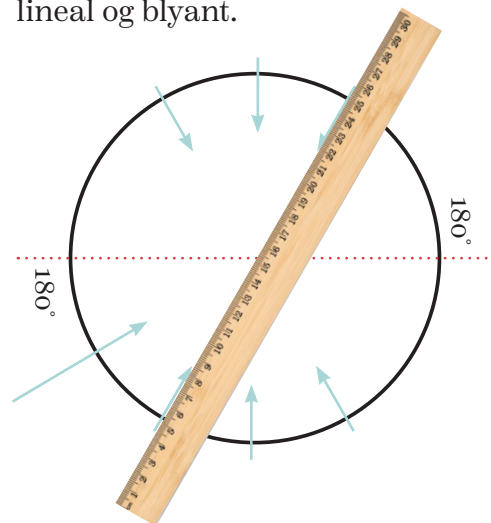
Har du brug for at lave en cirkel på et lærred?

Se denne korte video

<https://youtu.be/6YjkAVr2Ki4>



Forbind dine prikker ved hjælp af en lineal og blyant.

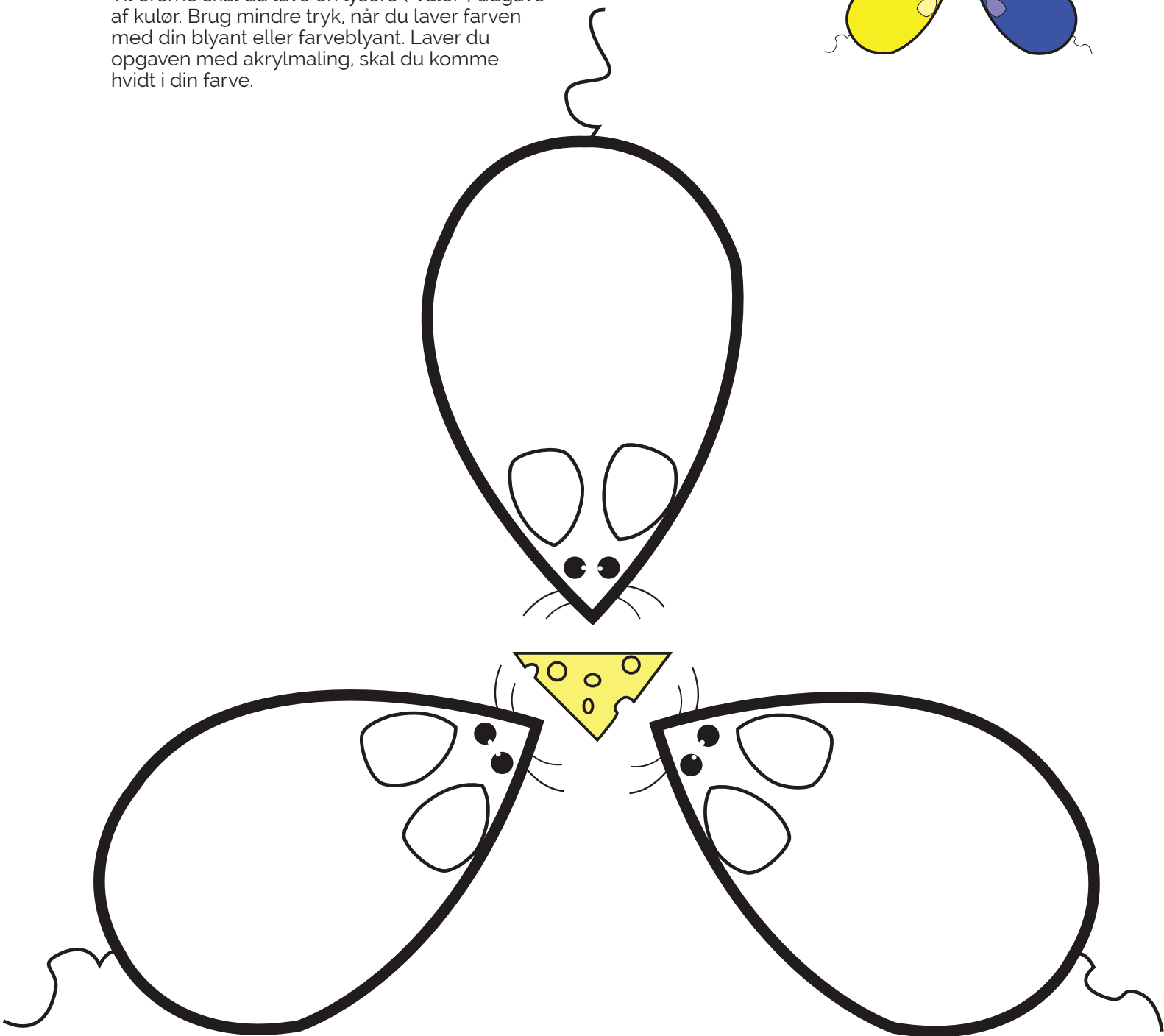
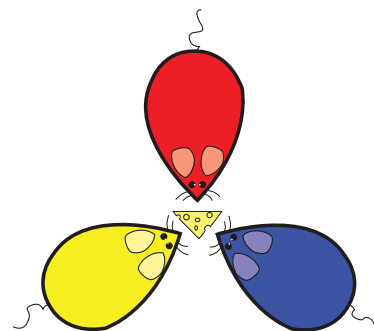


Primærfarver og valør med mus

OPGAVE NR. 8

Farv de tre mus i primærfarverne rød, gul og blå som vist til højre.

Til ørerne skal du lave en lysere ("valør") udgave af kulør. Brug mindre tryk, når du laver farven med din blyant eller farveblyant. Laver du opgaven med akrylmaling, skal du komme hvidt i din farve.



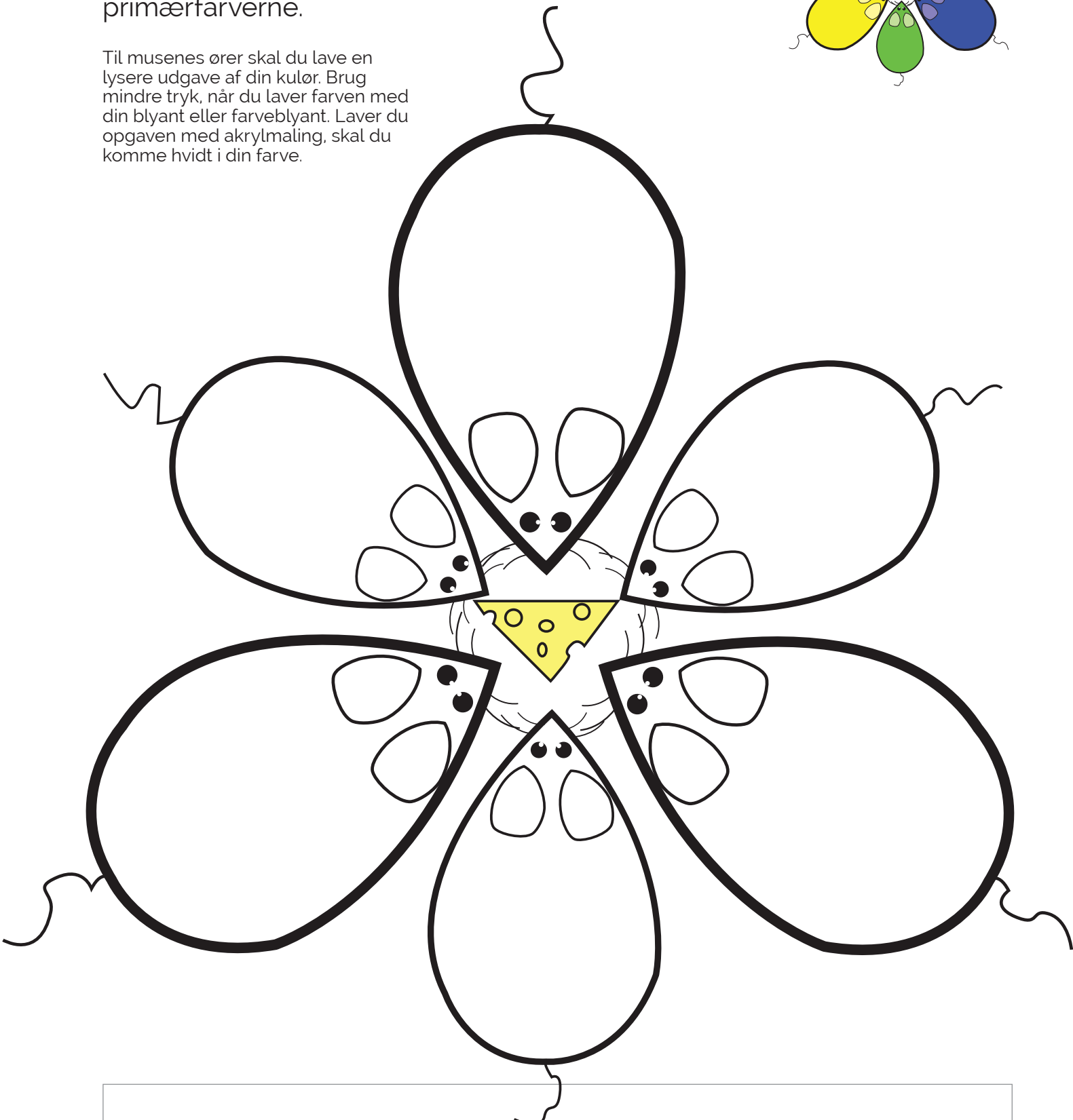
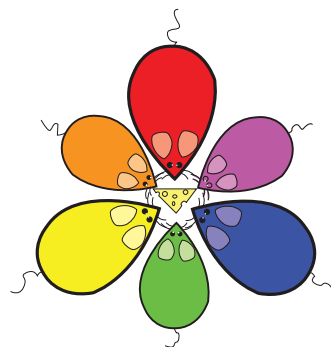
Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Primær og sekundær farve og valør med mus

OPGAVE NR. 9

Først laver du de mus, der skal have primærfarve. Herefter blander du sekundærfarverne af primærfarverne.

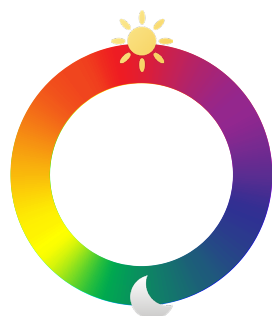
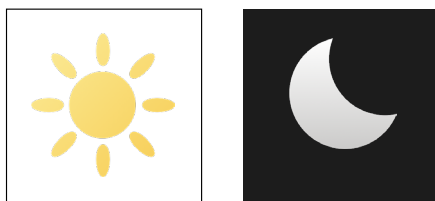
Til musenes ører skal du lave en lysere udgave af din kulør. Brug mindre tryk, når du laver farven med din blyant eller farveblyant. Laver du opgaven med akrylmaling, skal du komme hvidt i din farve.



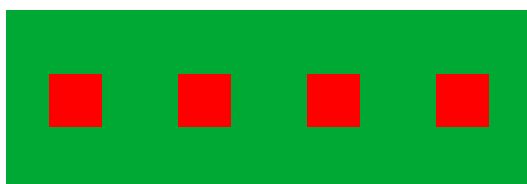
Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Er et farvehjul altid rundt?

Farvehjulets enkle funktion gør dig i stand til at udvælge to farver, der passer til hinanden. Farvernes placering på farvehjulet er baseret på kontrast. Det betyder, at de er hinandens modsætning. Dag og nat er lys og mørke og hinandens modsætninger. Altså er dag en kontrast til nat.



Hvis du forestiller dig, at rød er dag, bliver grøn til nat. Farven rød er således en modsætning til grøn. Hvis man placerer farverne rød og grøn sammen står de og flimrer. Det kan jo ikke være dag og nat på én og samme tid.



Derfor er farvehjulets funktion, at hjælpe dig med at finde farver der passer sammen og placere dem i et skema. Placeringen er baseret på logiske kombinationer.

Dette er det synlige spektrum af farver. Lys bevæger sig i bølger. Derfor hedder den hastighed, hver farve bevæger sig med for bølgelængder. Uden for de synlige bølgelængder findes eksempelvis ultraviolet og infrarød.

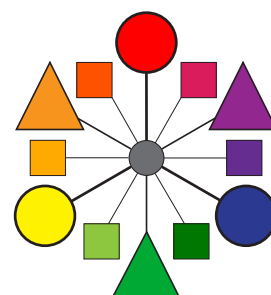
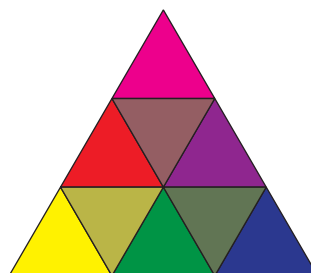
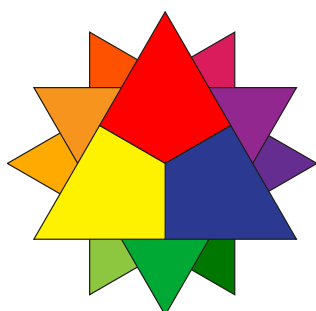


Farverne hænger nemlig sammen i et spektrum af lys. En regnbue viser lysets brydning og hvordan farverne hænger sammen.

For at kunne vise sammenhængen er vi endt med benytte en visuel fremstilling, hvor farverne er placeret i en cirkel.

Et farvehjul behøver dog ikke at være placeret i en cirkel. Der findes mange måder at vise, hvordan man blander farverne.

Her på denne og de næste sider kan du se andre måder at visualisere, hvordan farverne indbyrdes blandes og hænger sammen.

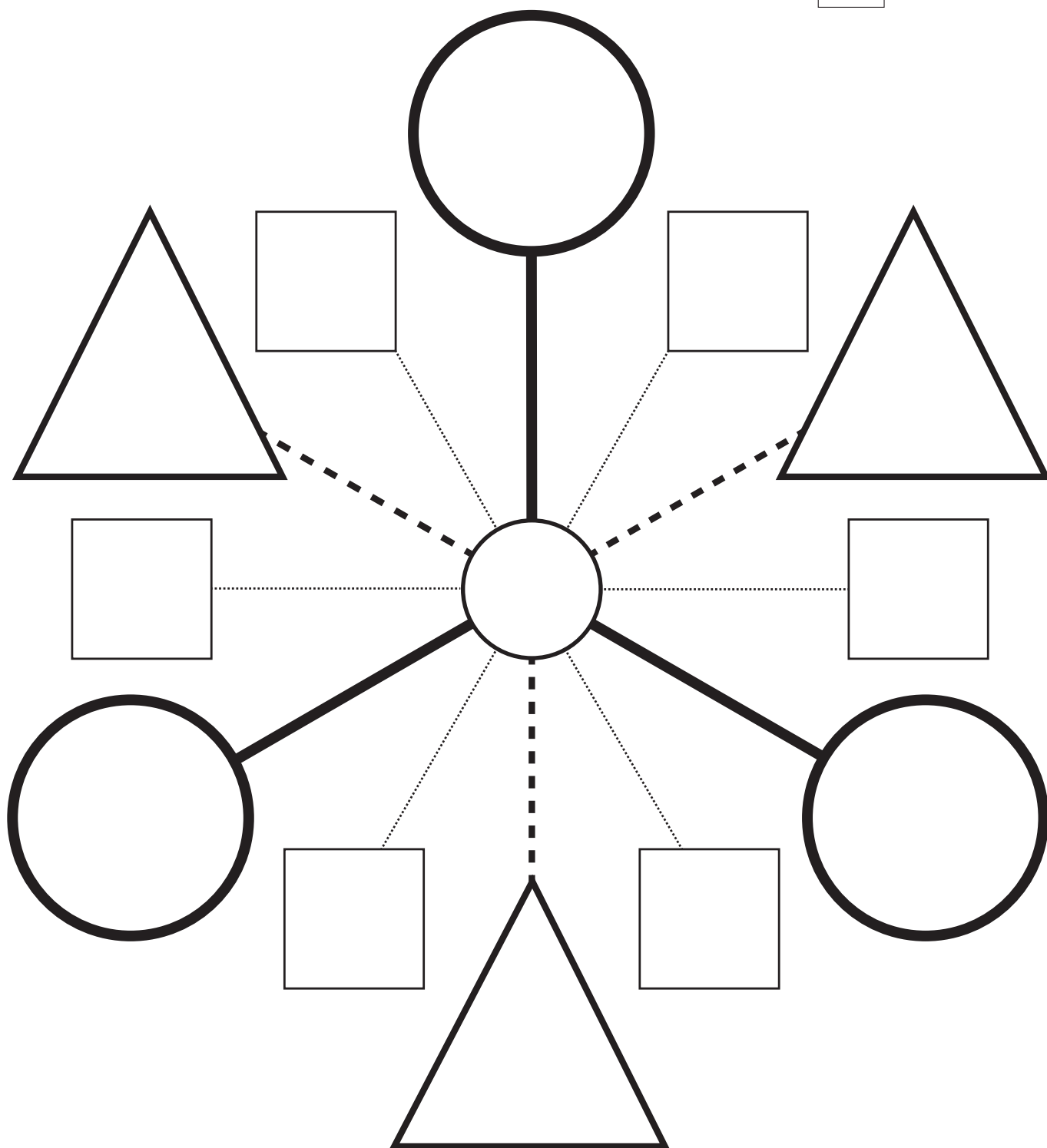
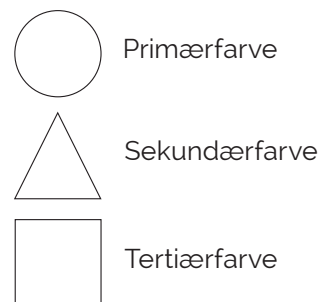


Tre forskellige visuelle fremstillinger af farvers indbyrdes relationer.

Farvehjul som symboler

OPGAVE NR. 10

Udfyld farvehjulet i rækkefølge og start med den primære farve rød i den øverste cirkel.
I den midterste cirkel skal du vælge 2 farver, der ligger over for hinanden og blande dem.

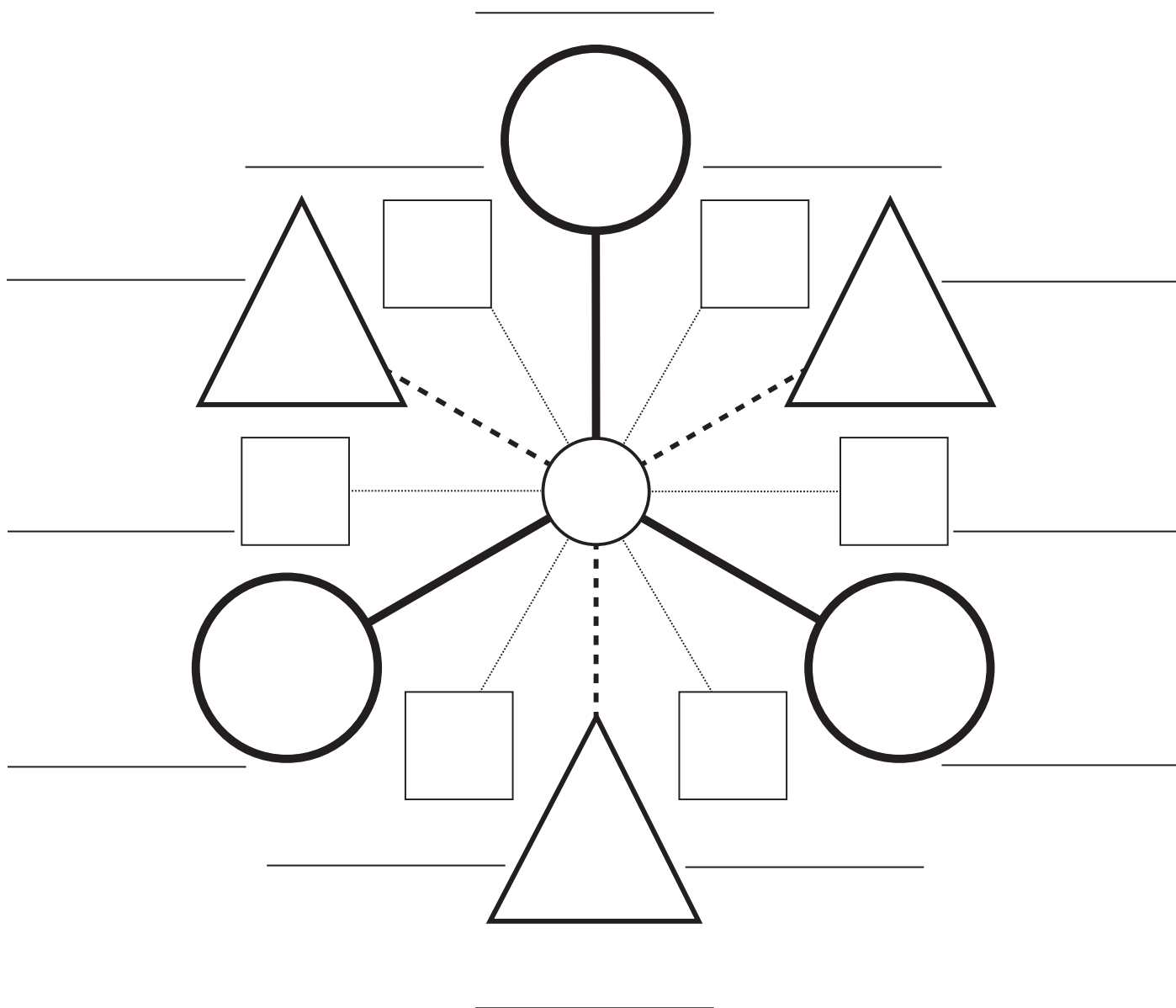
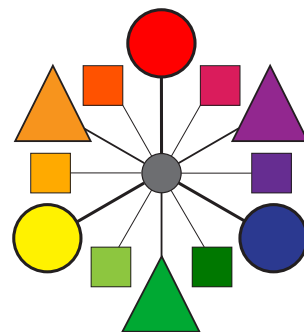


Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Hvad kaldes farverne?

OPGAVE NR. 11

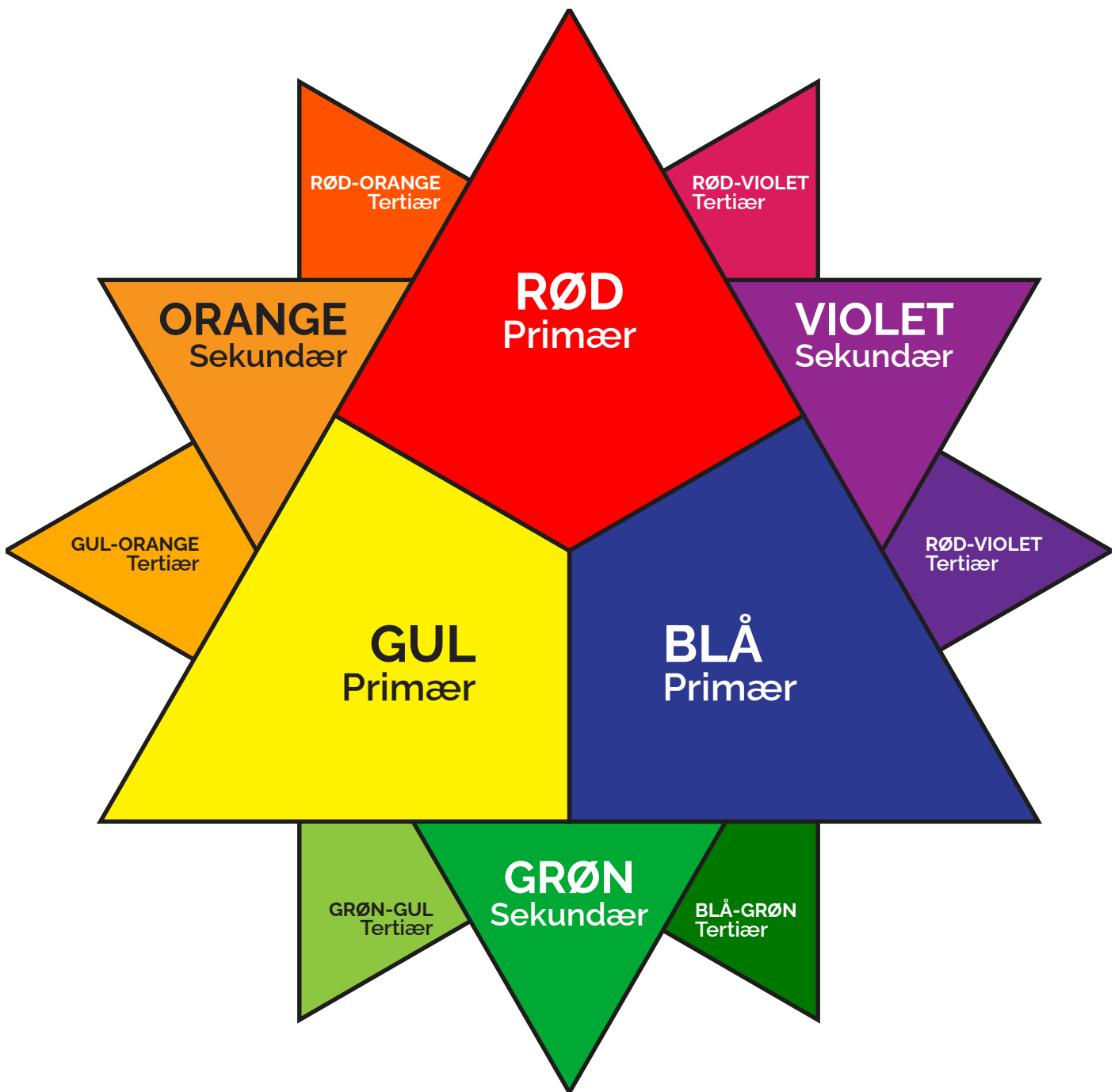
Skriv navnene ud for felterne.



Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Stjerneformet farvehjul

Her er en model af farverne, hvor primærfarverne er placeret i midten. De sekundære og tertiære farver er placeret som trekanter og danner til sammen en stjerne.

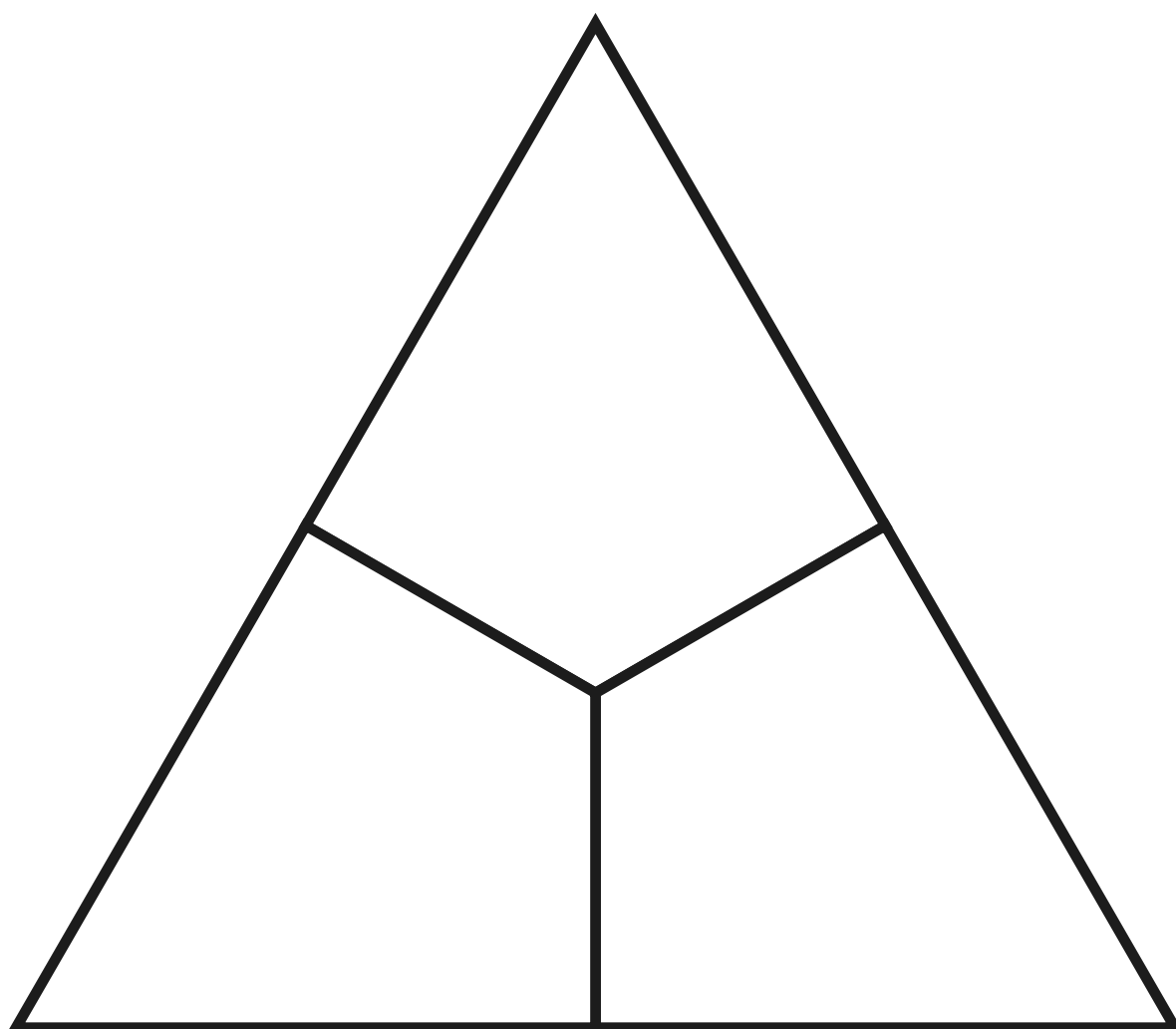
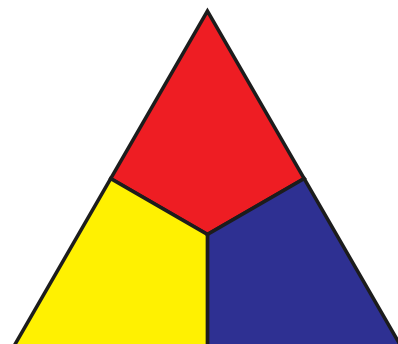


Stjerneformet farvehjul

OPGAVE NR. 12

Primærfarver.

Læg primærfarverne i felterne, som vist på tegningen.



Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

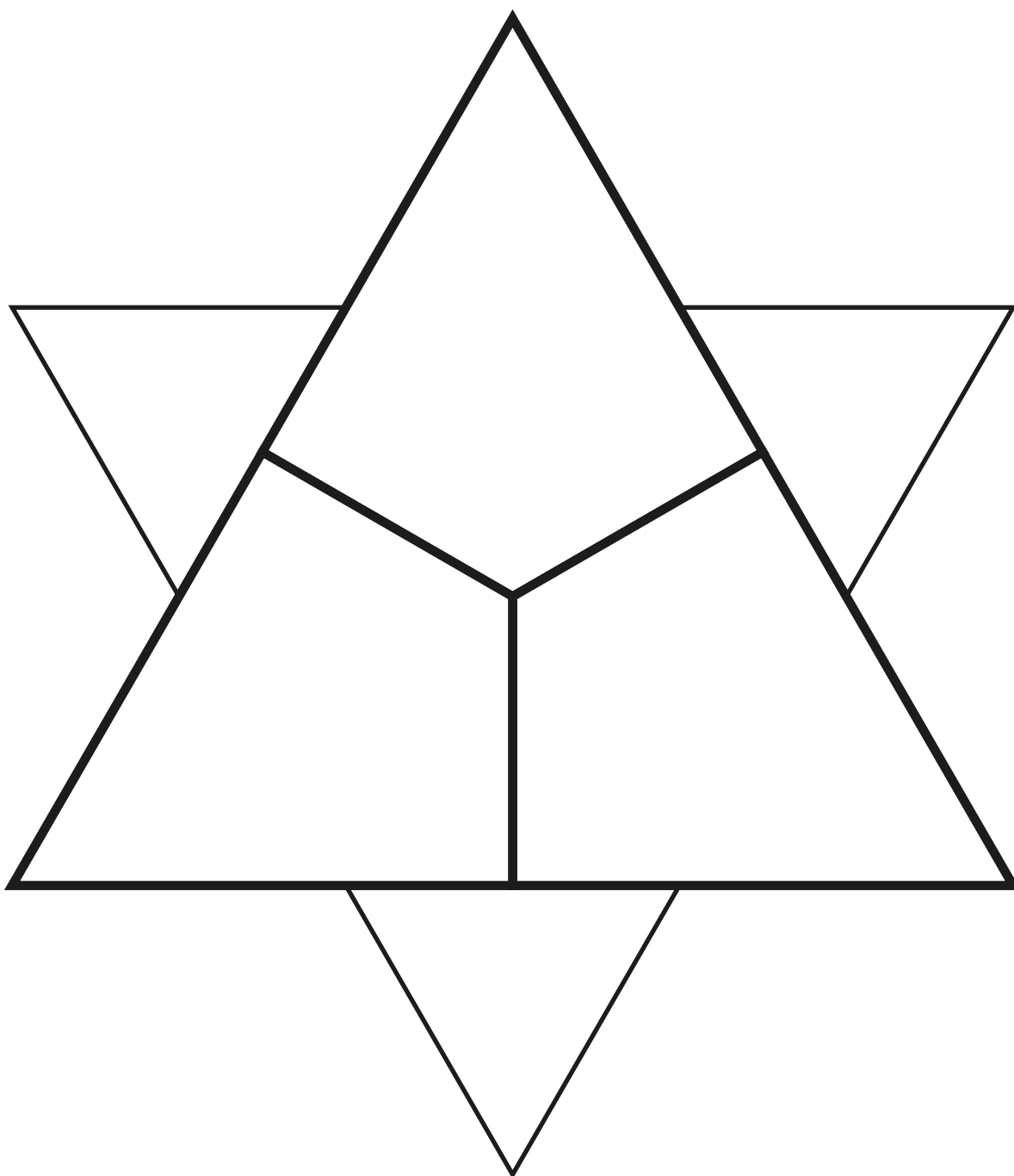
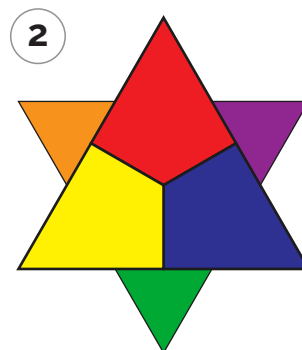
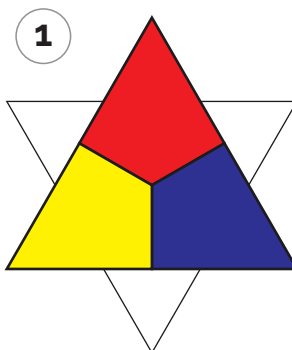
Stjerneformet farvehjul

OPGAVE NR. 13

Primære og sekundære farver.

1. Farvelæg felterne i de tre primære farver.
2. Herefter blander du farverne til de sekundære farver ved at kombinere de to primære farver, der er tættest på feltet. Start med den lyse farve og kom lille smule af den mørke i ad gangen, når du blander den sekundære farve.

Brug "Farveskema" på side 27 til at hjælpe dig.



Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

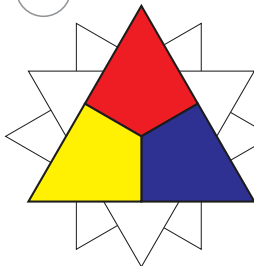
Stjerneformet farvehjul

OPGAVE NR. 14

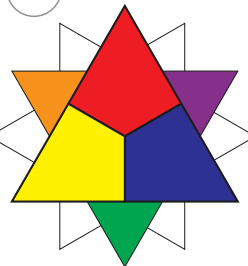
Primære, sekundære og tertiære farver.

1. Farvelæg felterne i de tre primære farver.
2. Herefter blander du farverne til de sekundære farver ved at kombinere de to primære farver, der er tættest på feltet. Start med den lyse farve og kom lille smule af den mørke i ad gangen, når du blander den sekundære farve.
3. Til slut skal du lave felterne med de tertiære farver. Det gør du ved at blande en primær med en sekundær. F.eks. mørk orange (rød-orange) laves ved at blande sekundær orange med en smule primær rød.

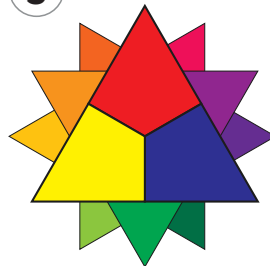
1



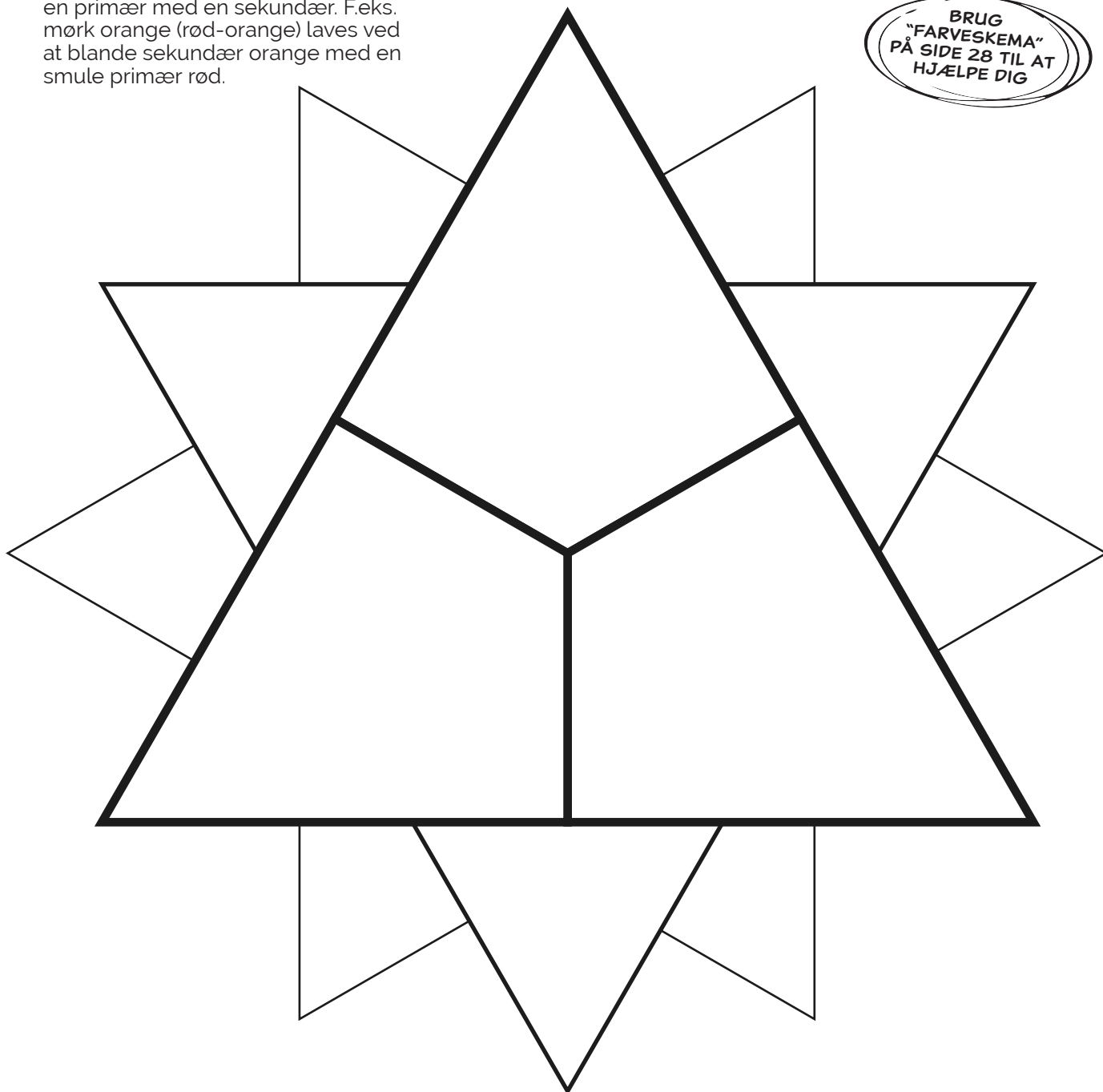
2



3



BRUG
"FARVESKEMA"
PÅ SIDE 28 TIL AT
HJÆLPE DIG



Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

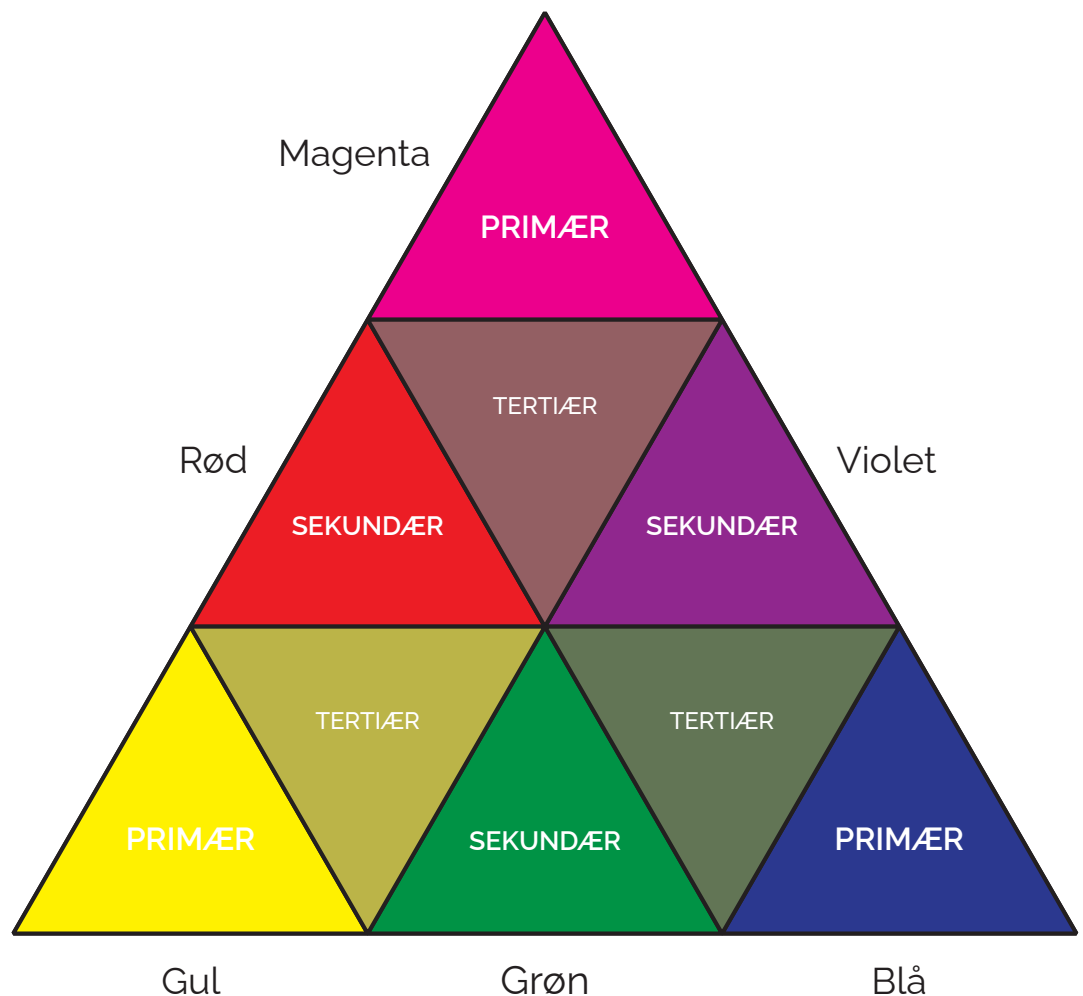
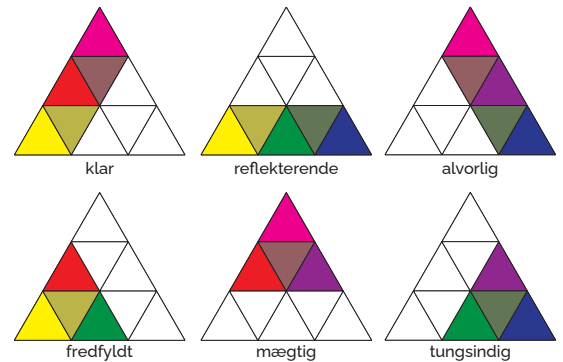
Goethes farvetrekant

Goethe udgav i 1810 et større værk, hvor han delte sin farvelære i fire dele: en fysisk, en kemisk, en fysiologisk og en psykologisk.

Goethe mente at farven purpur, den som i farvehjulet kaldes for rød-lilla (eller **magenta**), var opstået ved en blanding af lys og mørke og derfor det højeste udtryk for en farve. Derfor blev den placeret i toppen. I de to andre hjørner placerede han de to andre primærfarver, gul og blå. På langsiderne placerede han sekundærfarverne rød, grøn og lilla.

For Goethe er tertiærfarverne en blanding af de tre farver som omgiver dem. De er grålige nuancer rødgrå, gulgrå og blågrå.

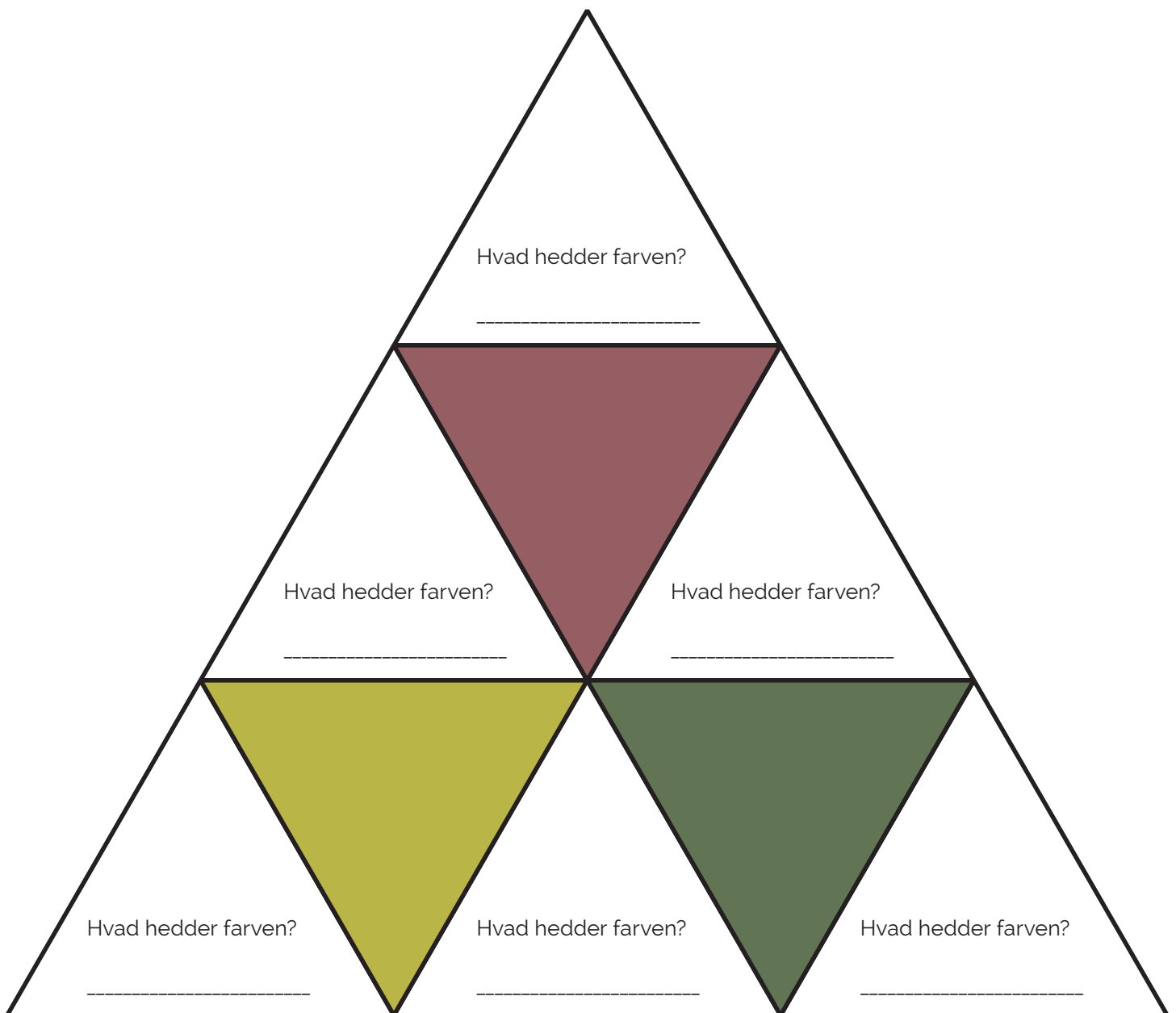
Ved at placere magenta som en primærfarve foregreb Goethe CMY-farvemodellen (se "*Subtraktive farvesystemer*" på side 7). Han tillagde også farver psykologiske egenskaber. Her ser du, hvordan han inddelte sin farvetrekant.



Goethes farvetrekant

OPGAVE NR. 15

Skriv navnene på Goethes primære og sekundære farver.

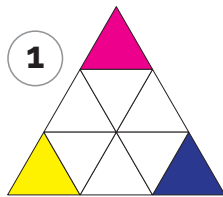


Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Goethes farvemodel

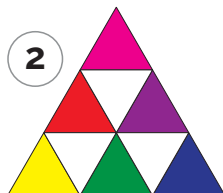
OPGAVE NR. 16

I Goethes farvemodel er den røde farve blandet af primærfarverne magenta og gul. Derfor skal du finde den fabriksblandet farve magenta frem.



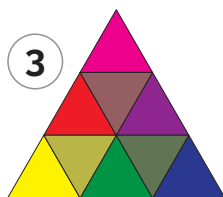
1

Start med at farvelægge de tre primærfarver magenta, gul og blå.



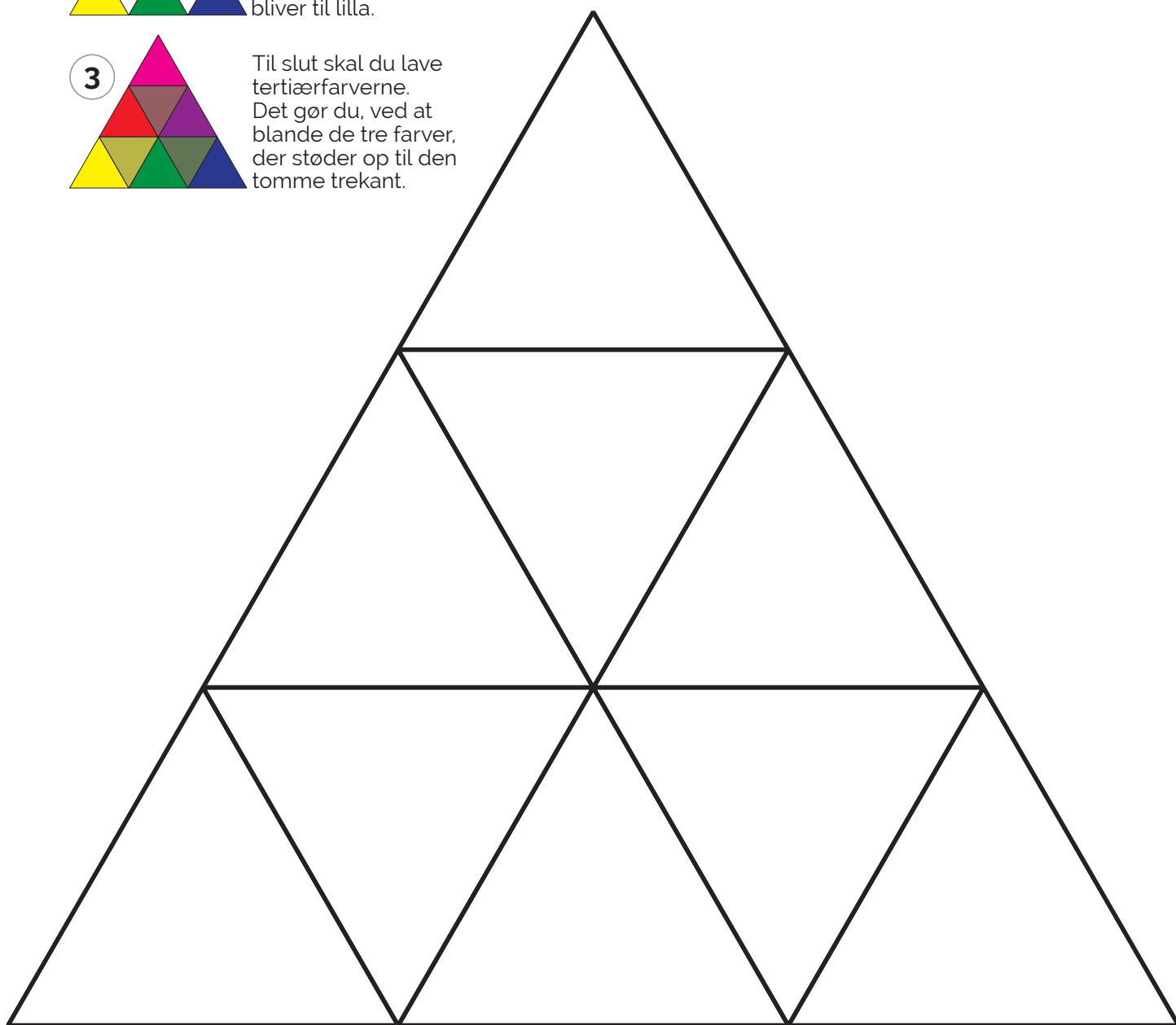
2

Herefter blander du sekundærfarverne af hver hjørnes primærfarve. Magenta og gul laver rød. Gul og blå laver grøn. Blå og magenta bliver til lilla.



3

Til slut skal du lave tertiærfarverne. Det gør du, ved at blande de tre farver, der støder op til den tomme trekant.



Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Ittens farvehjul

RYB-modellen fra 1800-tallet blev ændret af Johannes Itten. Itten var ekspressionistisk billedkunstner og af Bauhaus-skolen. I hans store værk "The Art of Color" fra 1961 præsenterer han 12-tone farvehjulet med primære, sekundære og tertiære farver.

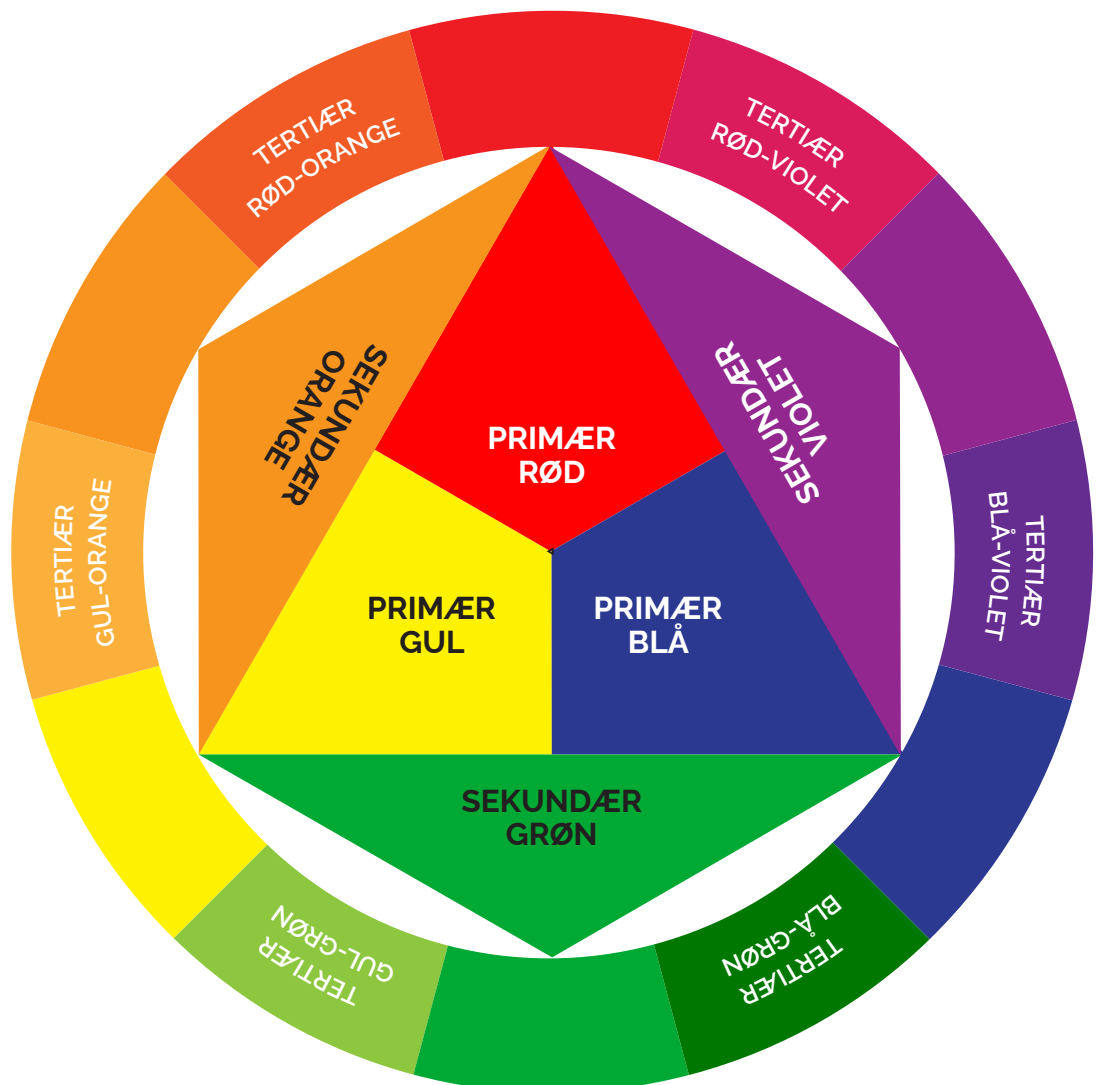
Han argumenterer for, at 12-tone farvehjulet må være tilstrækkeligt for de fleste mennesker. "Hvilken maler kan uden hjælp visualisere farve nr. 83 i en cirkel med 100 farver?," argumenterer han.

Hos Itten er rød og gul primære farver, dvs. farver, der ikke blandes af andre farver. Grøn, derimod, skabes når man blander blå og gul, og er derfor ikke en primærfarve. Den tredje og sidste farve, der hører

til primærfarverne, er blå. De tre primærfarver eller grundfarver, som de også kaldes, er udgangspunktet for farvehjulet.

Disse tre primære farver er klare og stærke i sig selv. Hvis du blander de to primærfarver, der ligger ved siden af hinanden på farvehjulet, får du de farver, vi kalder sekundære farver. Disse er farverne grøn, orange og lilla.

Hvis du blander dem sammen i forskellige proportioner, kan du opnå alle andre farver, og med lidt af kontrastfarverne sort og hvid kan du også blande alle farver i alle nuancer.

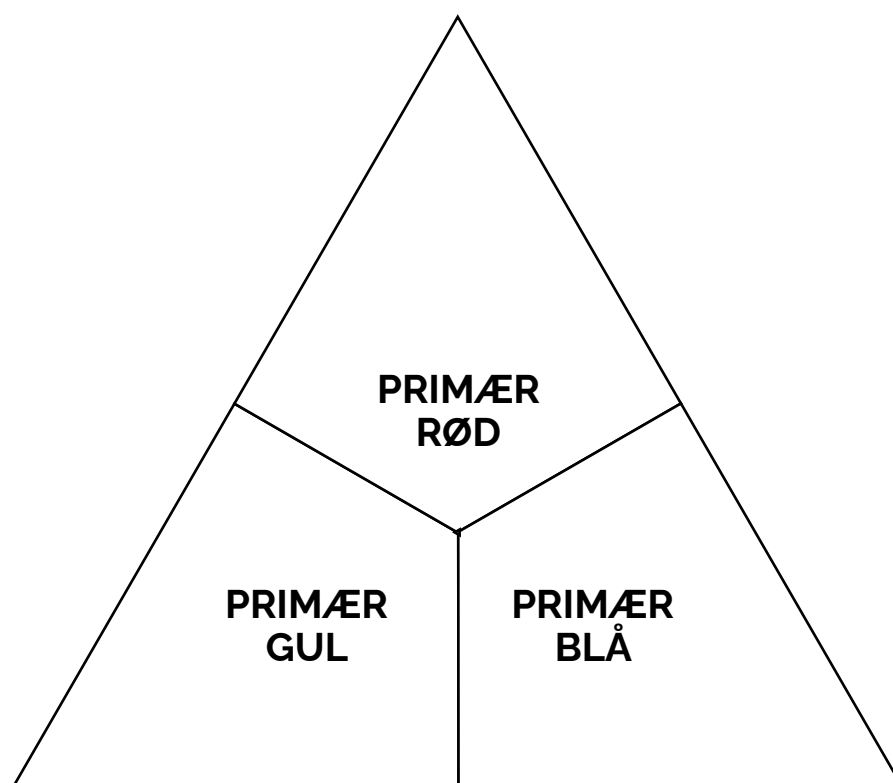
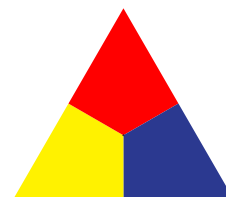


Ittens farvehjul - Trin 1

OPGAVE NR. 17

Primærfarver.

Farvelæg felterne med de tre primære farver rød, gul og blå i trekanten i midten.
Brug illustrationen øverst til venstre som hjælp..



Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Ittens farvehjul - Trin 2

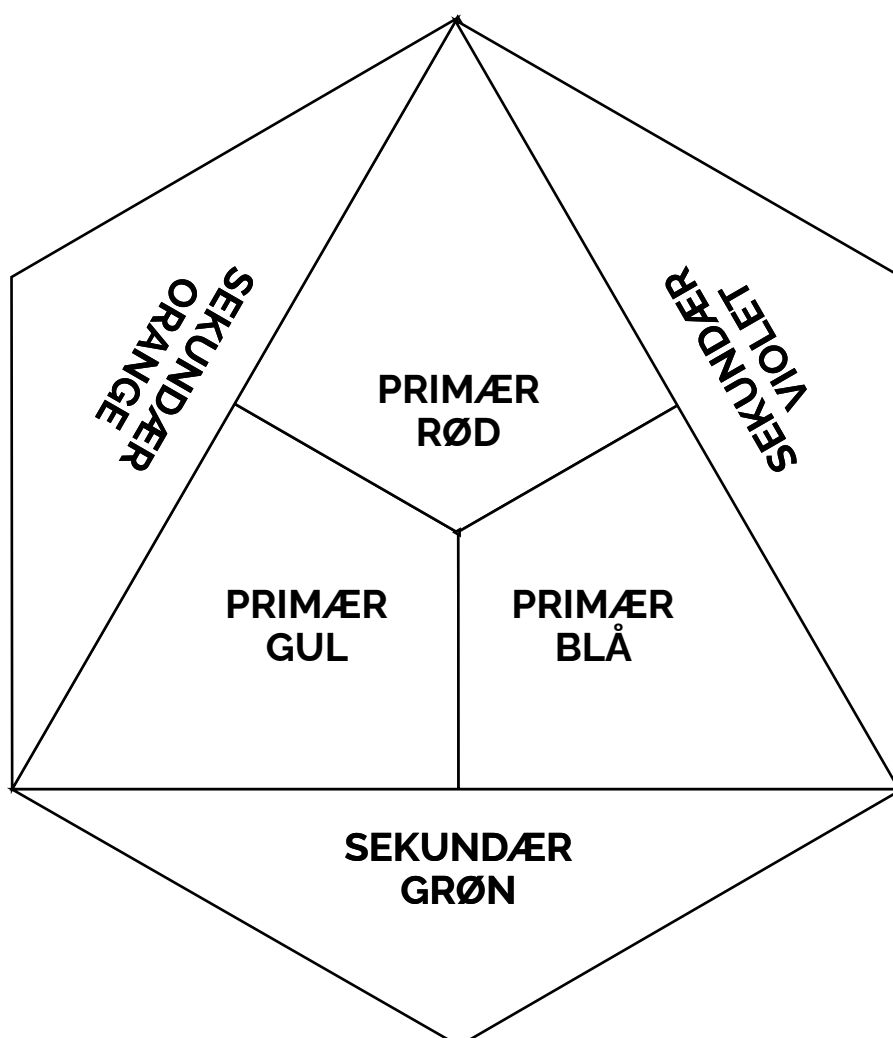
OPGAVE NR. 18

Primære og sekundære farver

Først skal du farvelægge trekanten i midten med de tre primære farver rød, gul og blå

Farv derefter de sekundære farver, grøn, lilla og orange, i de sekundære trekanter, der er knyttet til primærfarverne i midten.

Brug illustrationen øverst til venstre som hjælp..



Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Ittens farvehjul - Trin 3

OPGAVE NR. 19

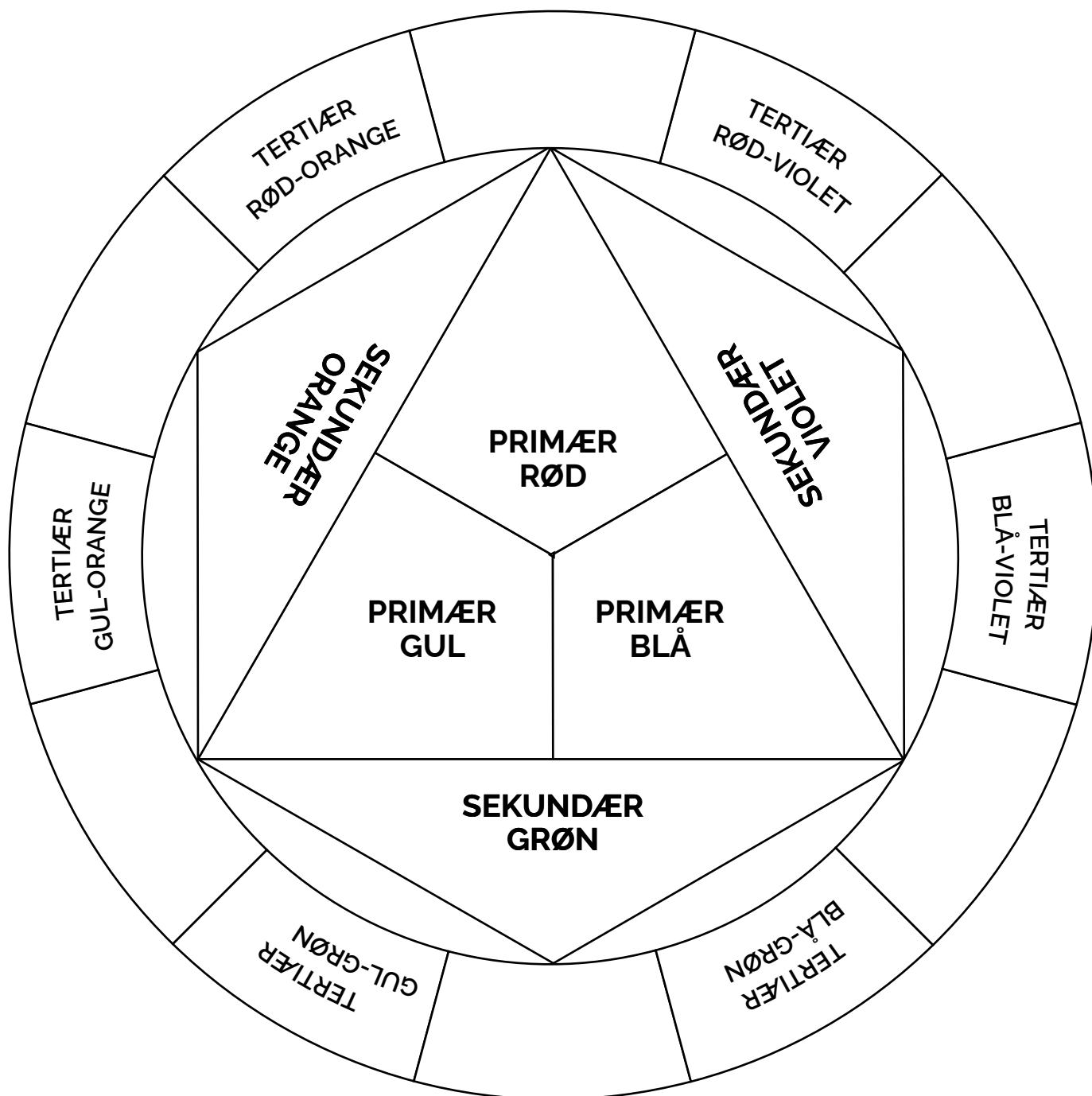
Primære, sekundære og tertiære farver

Først skal du farvelægge trekanten i midten med de tre primære farver rød, gul og blå

Farv derefter de sekundære farver, grøn, lilla og orange, i de sekundære trekanter, der er knyttet til primærfarverne i midten.

I cirklen yderst kan du begynde med at farvelægge felterne med primære farver. Farvelæg så felterne med sekundære og slut af med felterne til tertiære farver.

Brug illustrationen øverst til venstre som hjælp..

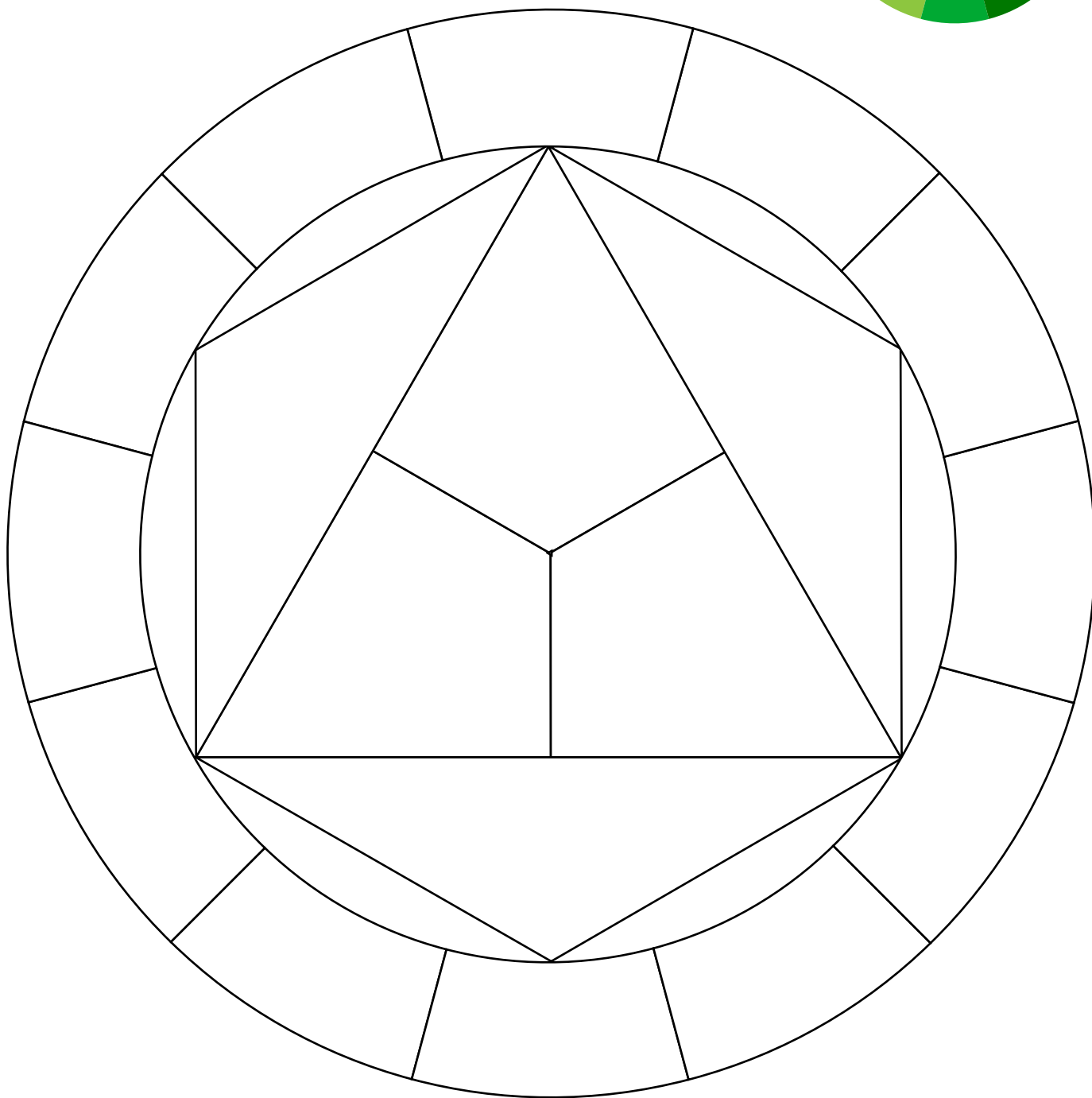
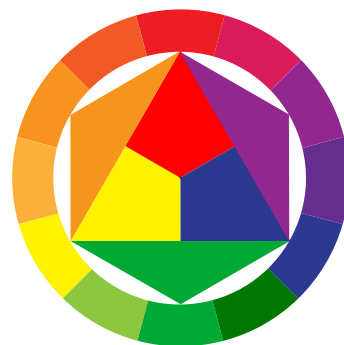


Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Ittens farvehjul - Trin 3

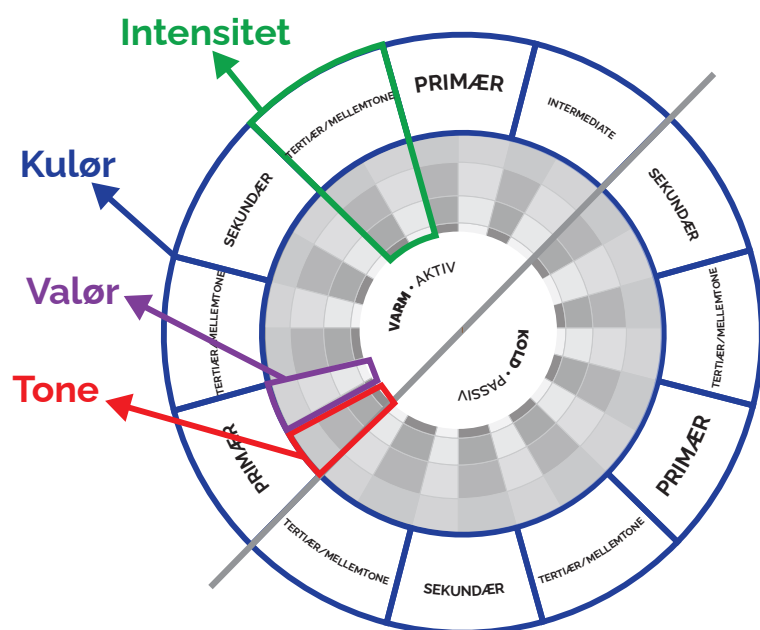
OPGAVE NR. 20

Primær-, sekundær- og tertiærfarve.
Uden hjælpetekster.



Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Forstå hele farvecirklen



Primær er grundfarverne rød, gul og blå. Farver, der ikke kan blandes af andre farver. **Sekundær** dannes ved at blande to grundfarver. **Tertiær** eller mellemtone er en sekundær farve blandet med en primær farve.

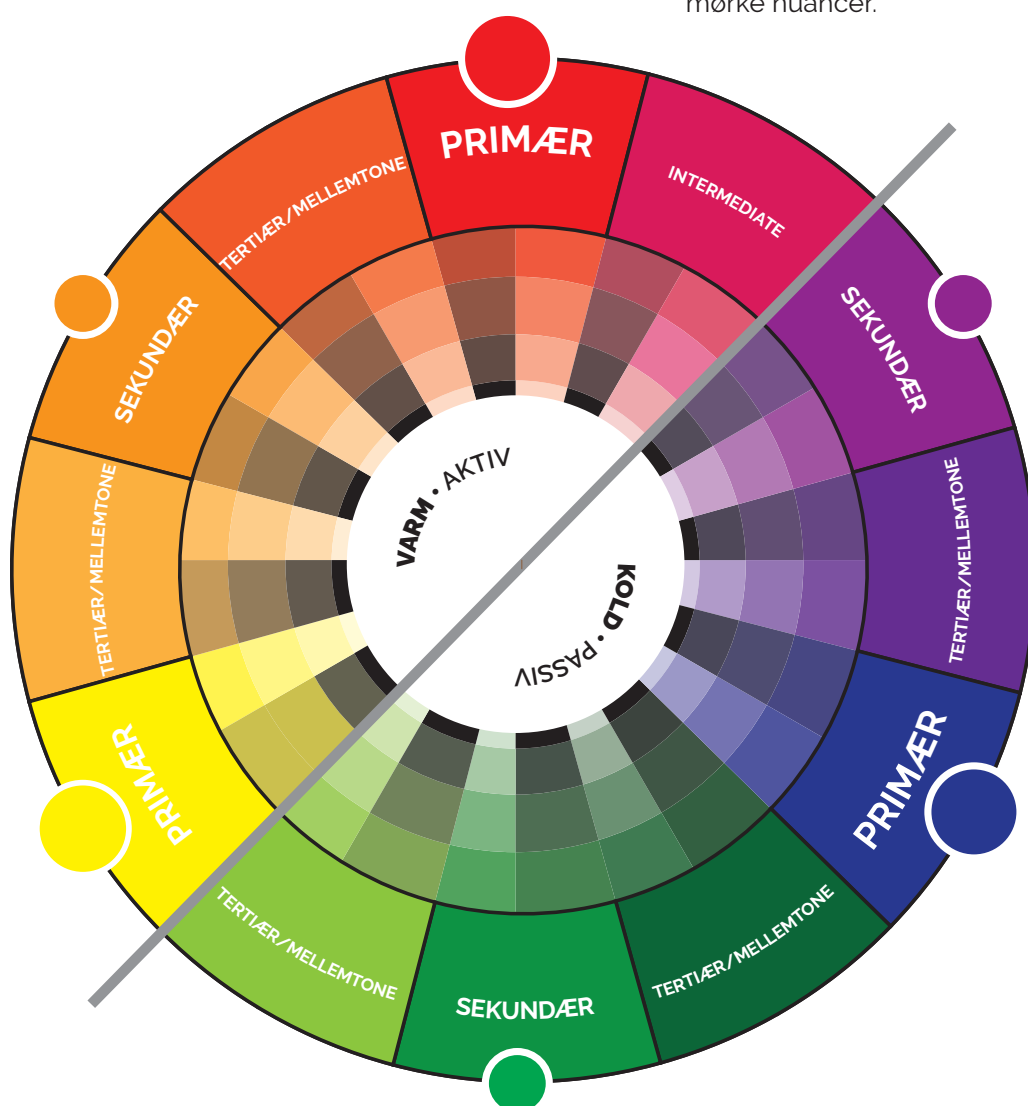
Intensitet fortæller om en farves mætning eller lyskraft. Ren gul har stærk lyskraft, mens lilla har svagest lyskraft.

Kulør er den kvalitet, som adskiller én farve fra en anden. Primær gul adskiller sig fra sekundær gul-orange.

Valør er farvens *lysværdi* og betegner, hvor tæt farven befinder sig på henholdsvis sort og hvid.

Farvetone kan variere i intensitet, lysstyrke og mætning.

Varme farver og lyse nuancer træder frem og virker tættere på os end **kolde farver** og mørke nuancer.



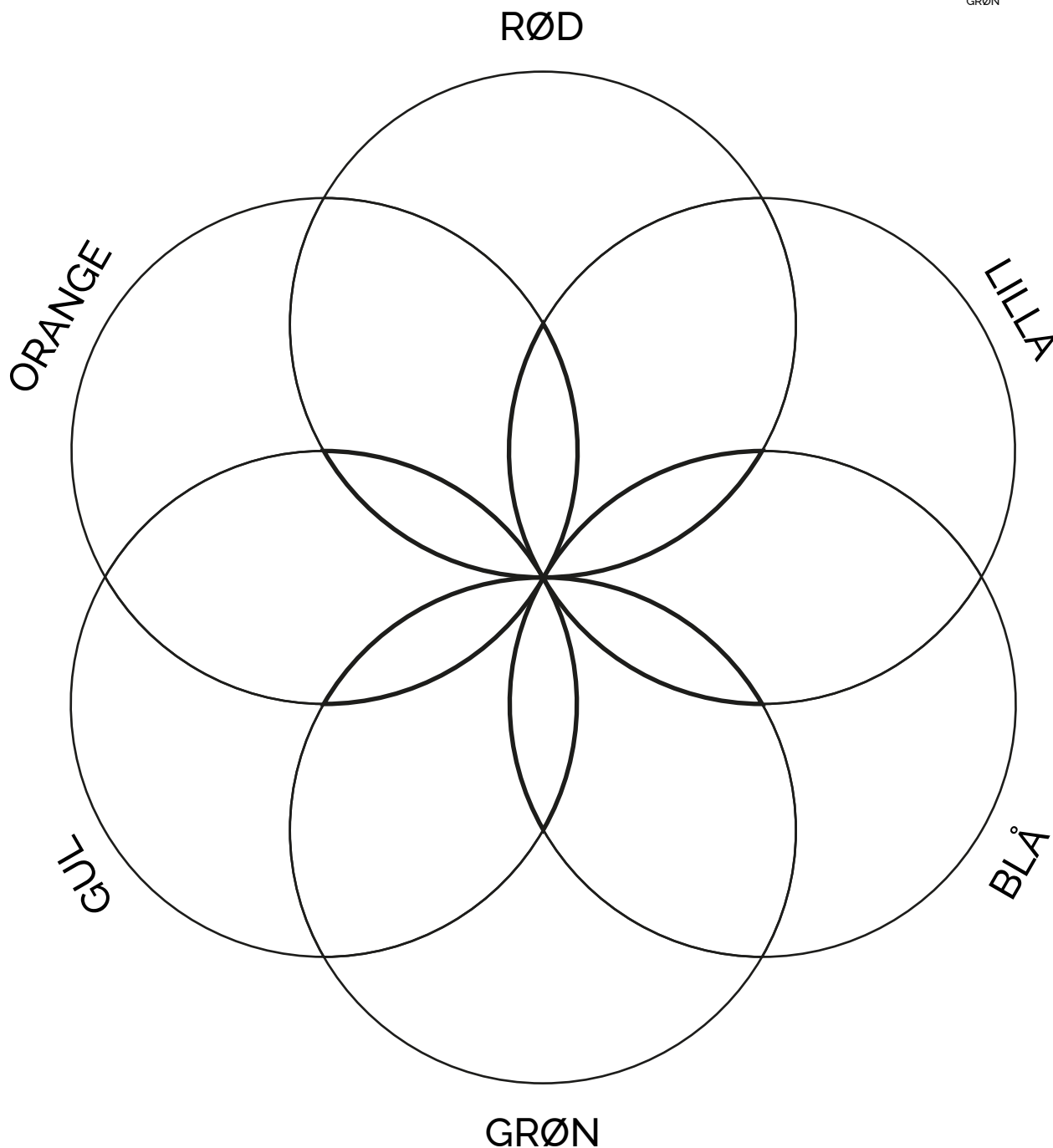
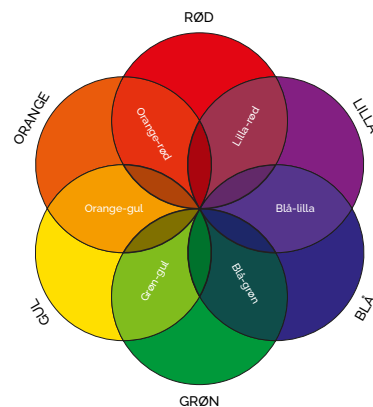
Blomst med farvetone

OPGAVE NR. 21

Primær-, sekundær- og tertiærfarve.

Farven på blomsten i midten laver du ved at komme en lille smule sort i den primære. Det kaldes at "tone" farven.

Eksempel

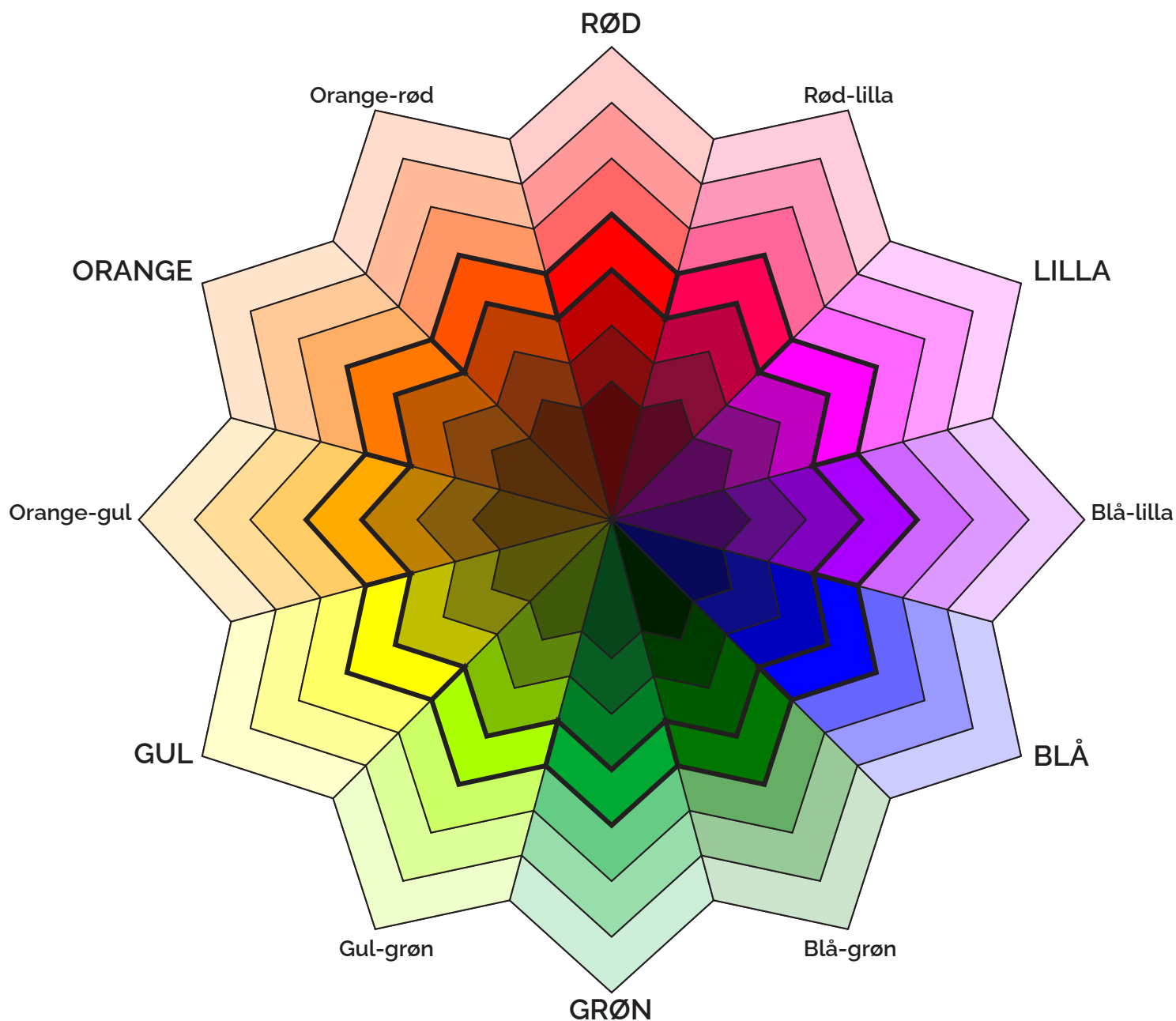


Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Stjerne-farvehjul

Lær at arbejde med toner og valør

Her er en opgave til den dygtige farvemester. Er det dig?
Du skal lave dette stjerne-farvehjul. Du skal lære at ændre en
kulørs valør og at tone en kulør mørkere.

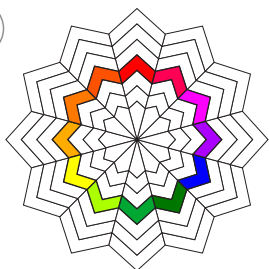


Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Stjerne-farvehjul

Vejledning til løsning af opgave

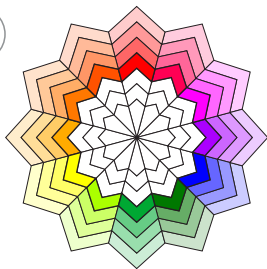
1



Start med RYB

Først farvelægger du de *primære* farver: Rød, gul og blå. Felterne er fremhævet med tyk streg. Bagefter farvelægger du de *sekundære* og de *tertiære* farver.

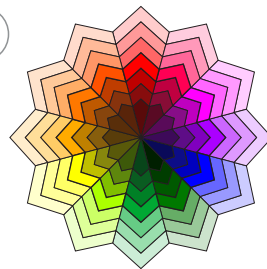
2



Lav en lysere valør af hver farve

Bruger du *farveblyant*, kan du nøjes med at trykke lidt mindre med blyanten. Bruger du *vandfarver*, tilfører du mere vand til farven. Bruger du *akrylmaling*, skal du for hver tone tilføre mindst 2 dele hvid til at starte med. Når du blander farven, start da med hvid. Du skal mindst af den farve, du skal tone lysere.

3



Lav en mørkere valør af hver farve

Benytter du *farveblyanter*, skal du blande din farve med en sort farveblyant. Arbejder du med *vandfarver*, tilfører du mere sort til farven. Bruger du *akrylmaling*, skal du starte med at blande selve farven. Herefter tilfører du en lille bitte smule sort. Tilføj mere sort til hver tone. Vær forsigtig når du tilfører sort.

2

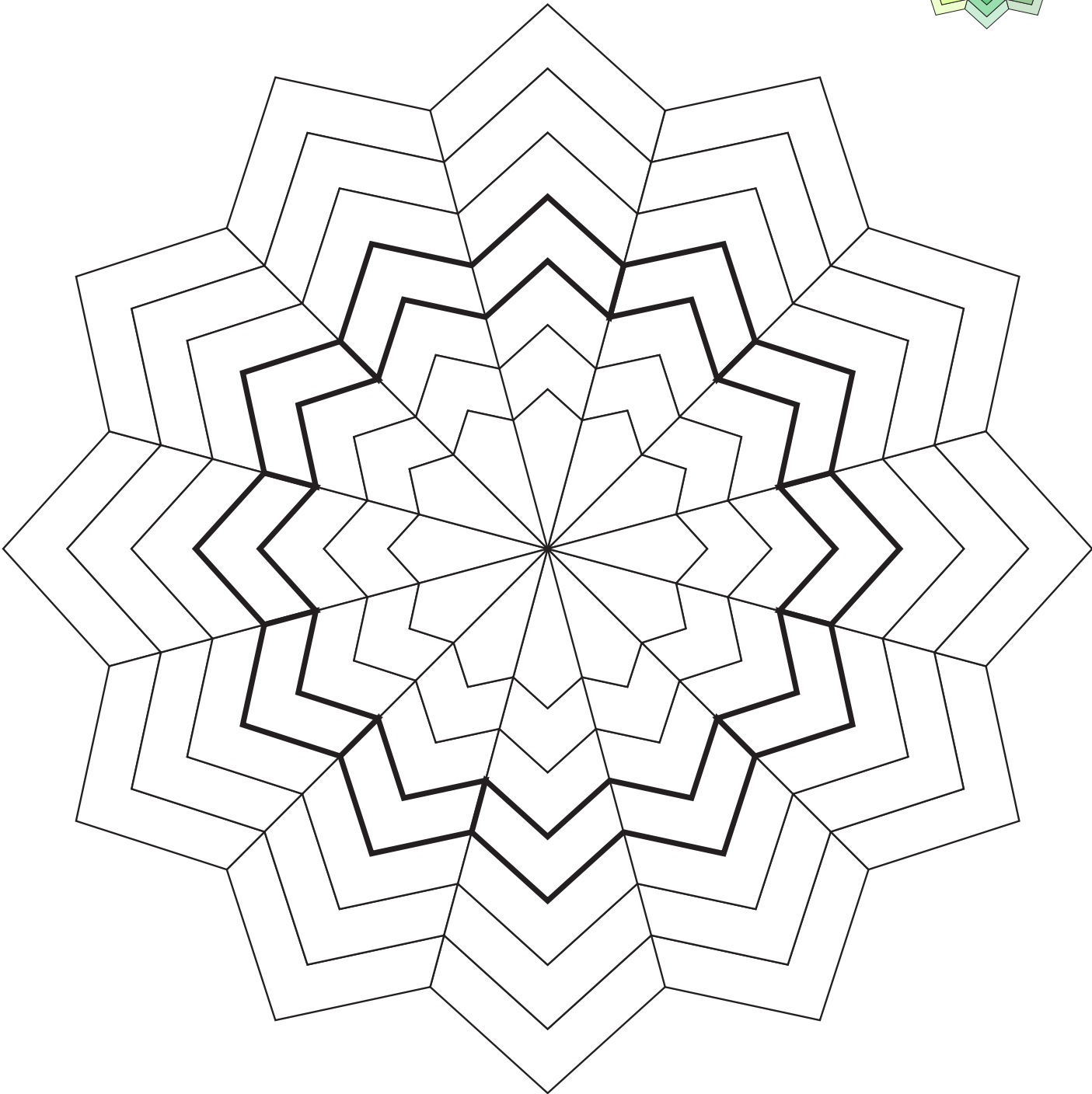
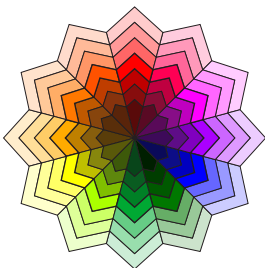
3

GRØN

Diagram illustrating the color gradient and mixing process. The central green arrow represents the color gradient from dark green at the top to light green at the bottom. The word 'GRØN' is written at the bottom of the arrow. To the right of the arrow, there are three rows of color mixing formulas, each showing a combination of primary colors (yellow, blue, red) and black to create different shades of green. To the left of the arrow, there are three rows of color mixing formulas, each showing a combination of primary colors (yellow, blue, red) and black to create different shades of green. The formulas are as follows:

- Row 1: Yellow + Blue + Black =
- Row 2: Yellow + Blue + Black =
- Row 3: Yellow + Blue + Black =

Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____



Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Plutchiks følelseshjul

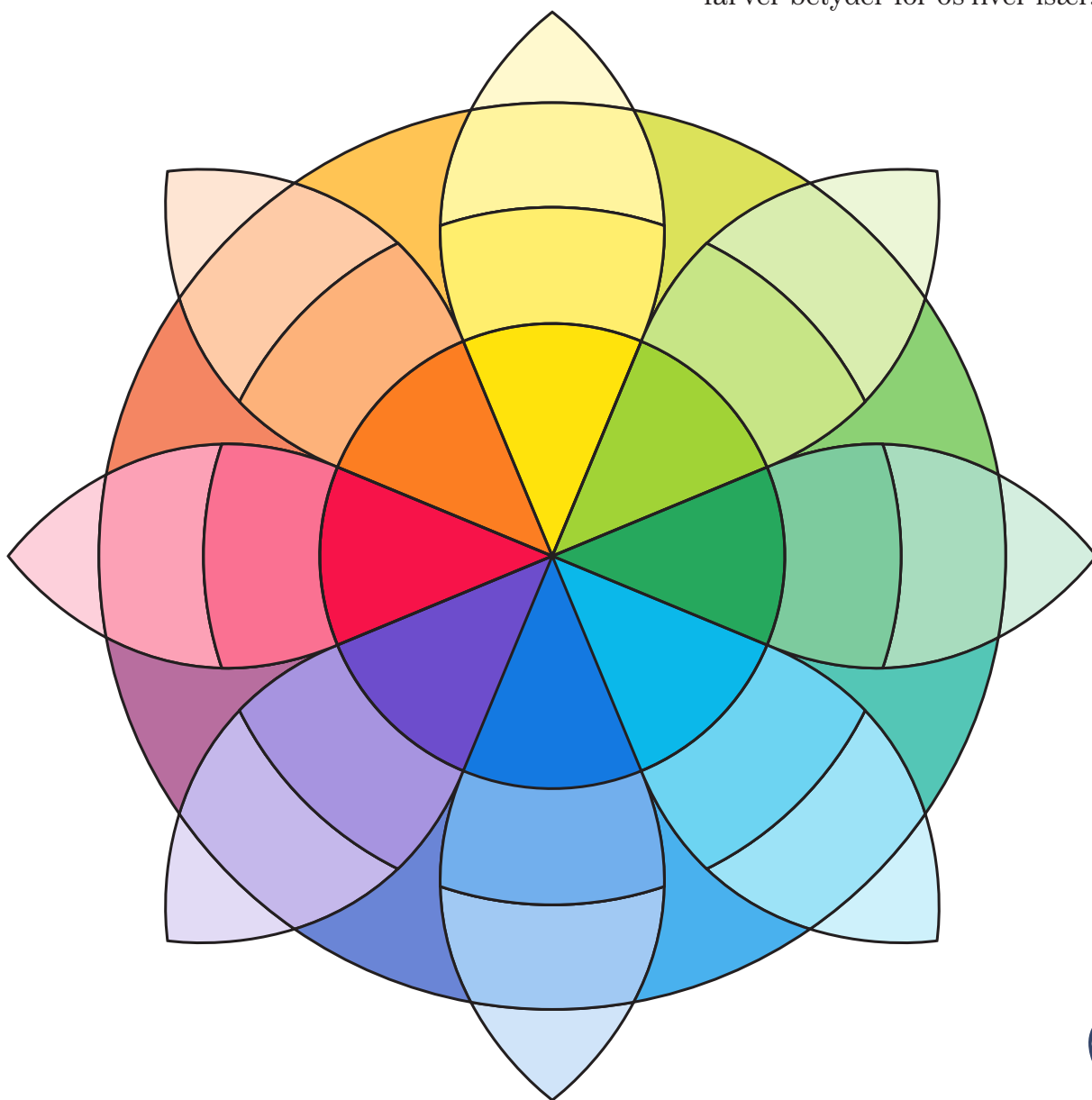
Plutchiks følelseshjul illustrerer de grundlæggende følelser og deres forskellige intensiteter.

Plutchiks var en amerikansk psykolog. Han hævder, at der i alt findes otte grundlæggende følelser. Disse er vrede, forventning, glæde, tillid, frygt, overraskelse, tristhed og afsky.

Plutchiks følelseshjul inddeler de følelser, som du oplever hyppigst og adskiller dem efter farver. Han

mener at på samme måde som en række farver skabes ud fra de tre primære farver, sker der noget tilsvarende med følelser. Farver og følelser betyder ikke det samme for alle. Hvilken farve giver dig glæde? Findes der en farve, som gør dig trist, når du kigger på den?

Brug følelseshjulet til at lære at ændre en farves valør og tal om, hvad farver betyder for os hver især.



Læs mere på

[https://da.wikipedia.org/wiki/Følelse_\(emotion\)](https://da.wikipedia.org/wiki/Følelse_(emotion))
eller lav en Google-søgning

Plutchiks følelseshjul

OPGAVE NR. 23

Øv dig på at lysne farverne midten af blomsten. Som du sikkert bemærker, bruger følelseshjulet lidt andre farver end vores RYB-farvehjul.

Gul = primær gul

Orange = mest gul og lidt magenta

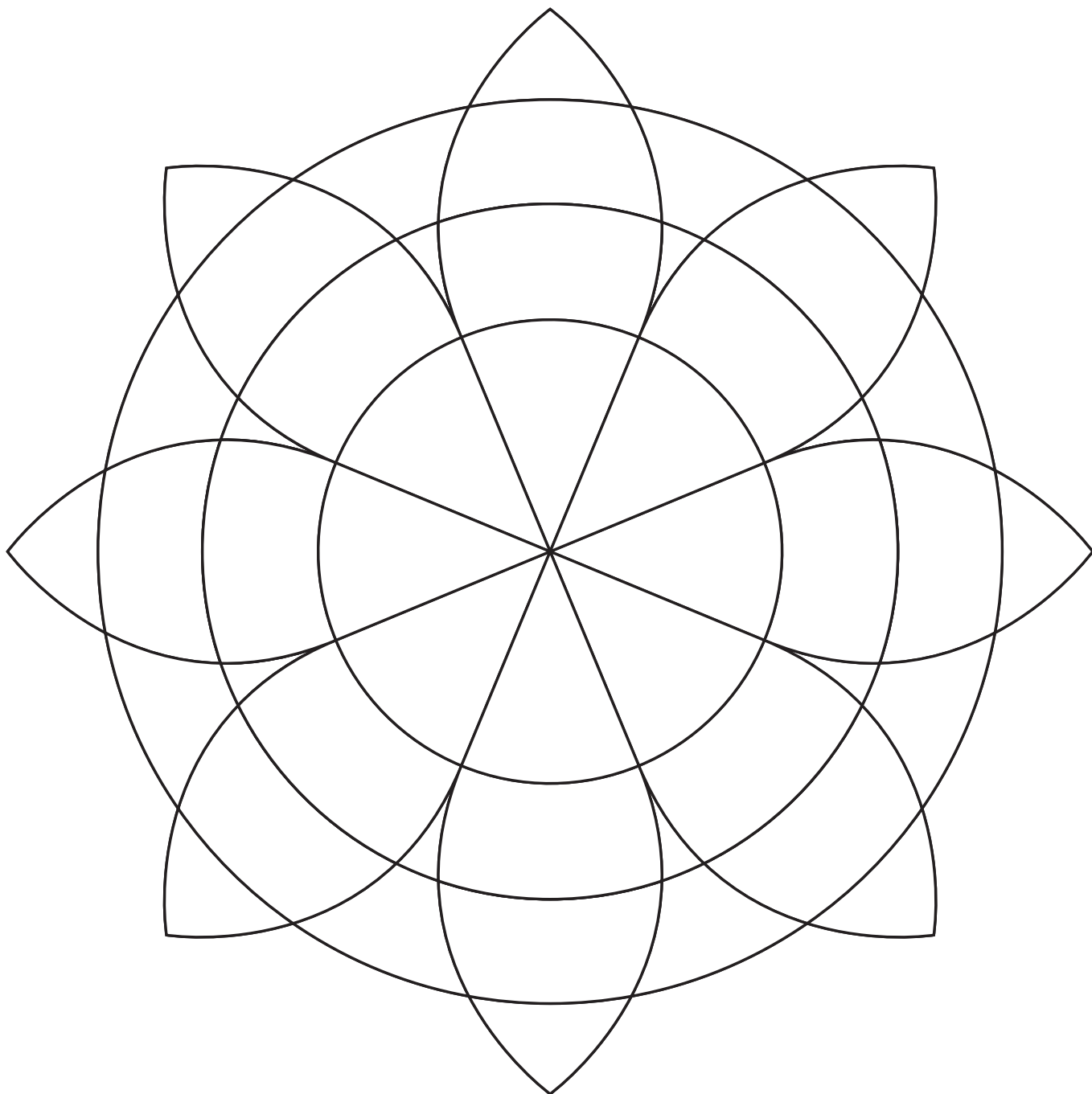
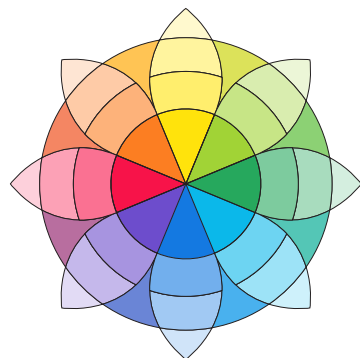
Magenta = magenta

Lilla = magenta + primær blå

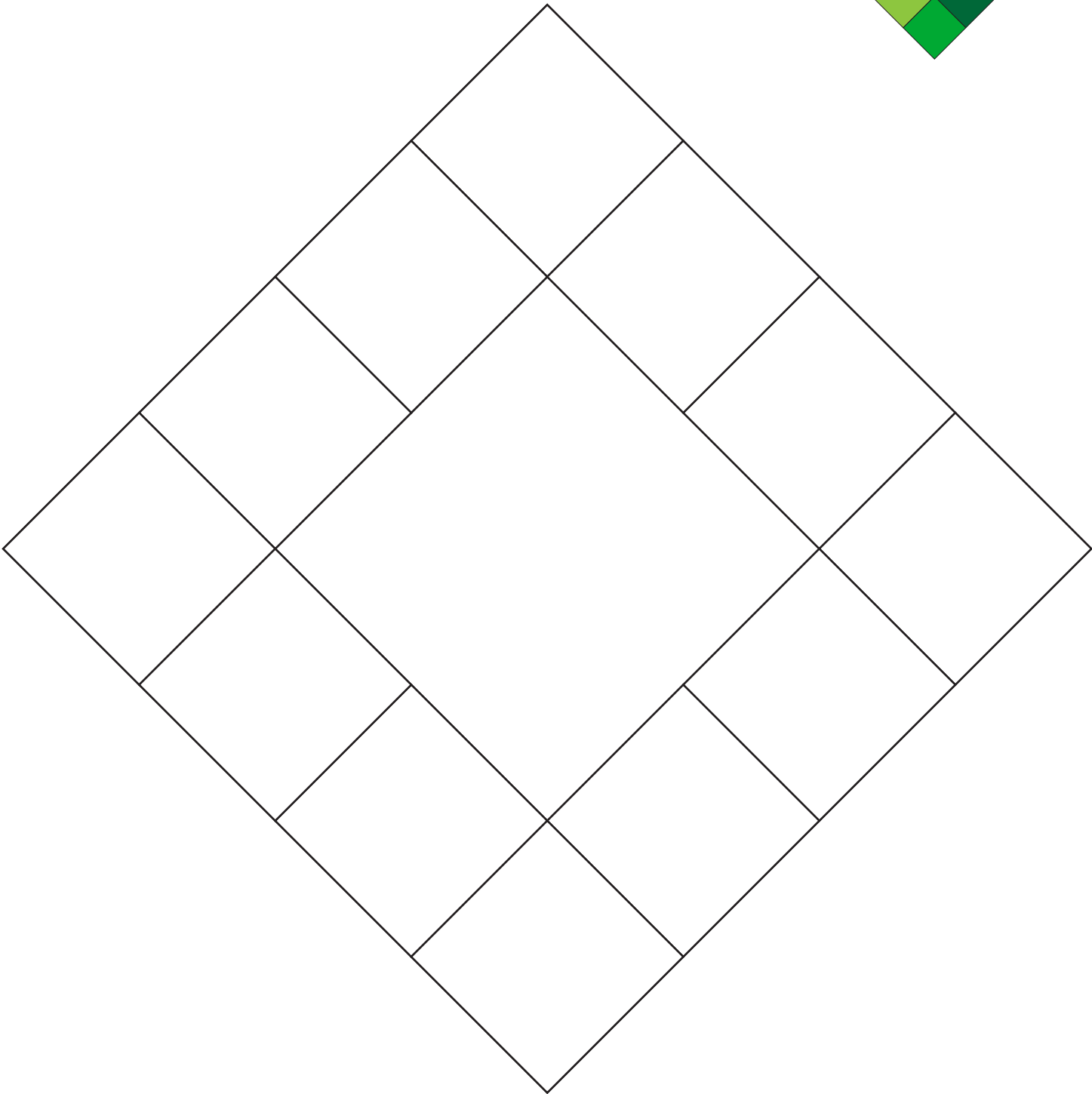
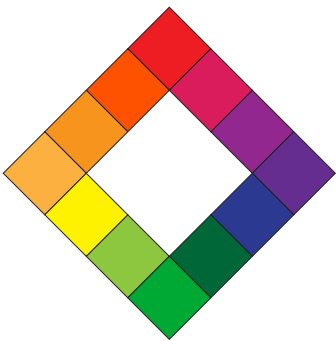
Lys blå = cyan

Mørk grøn = primær blå + primær gul

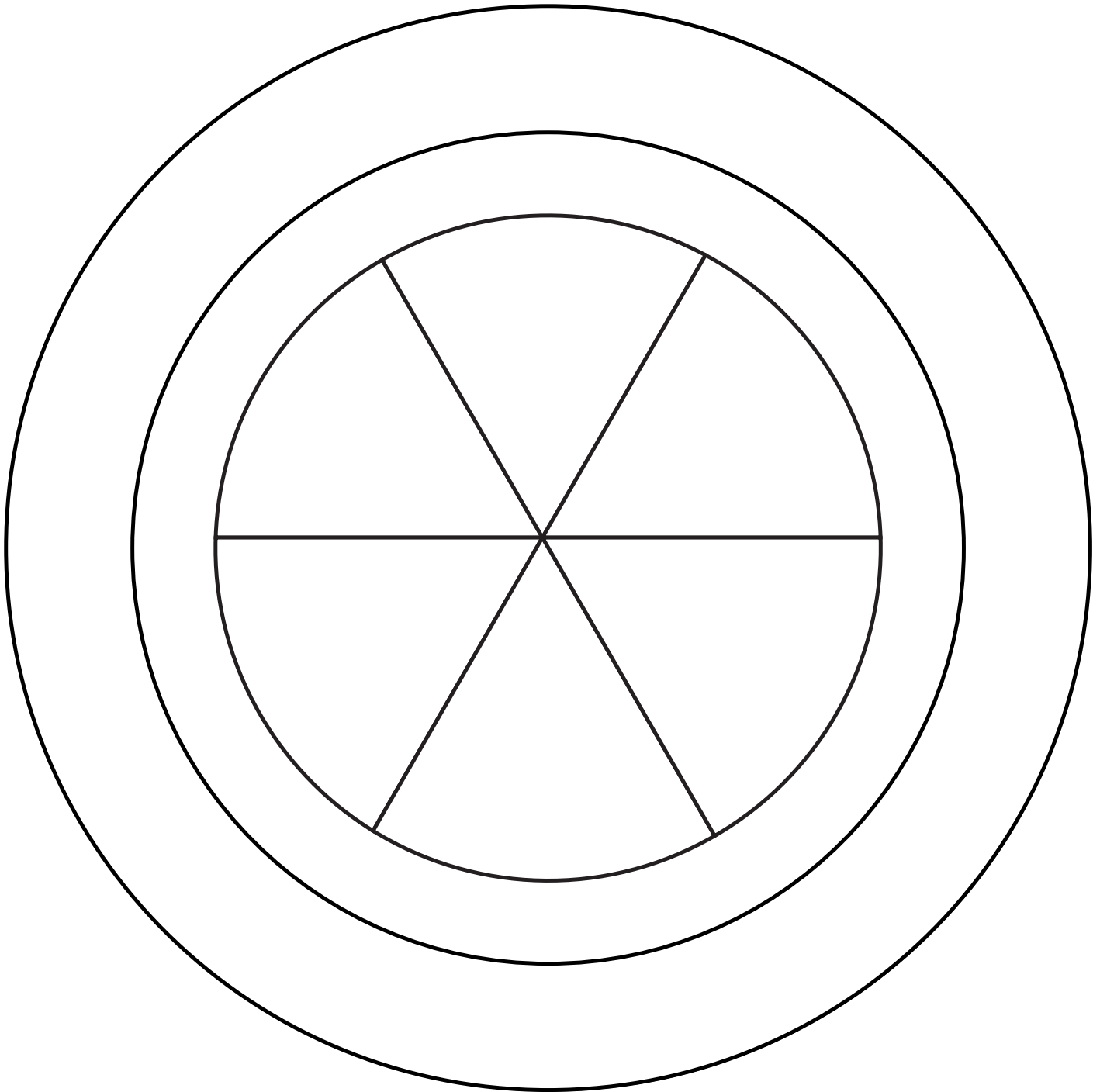
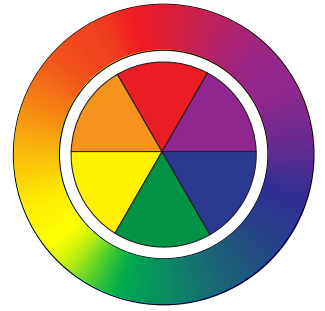
Lys grøn = cyan + primær gul



Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____



Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

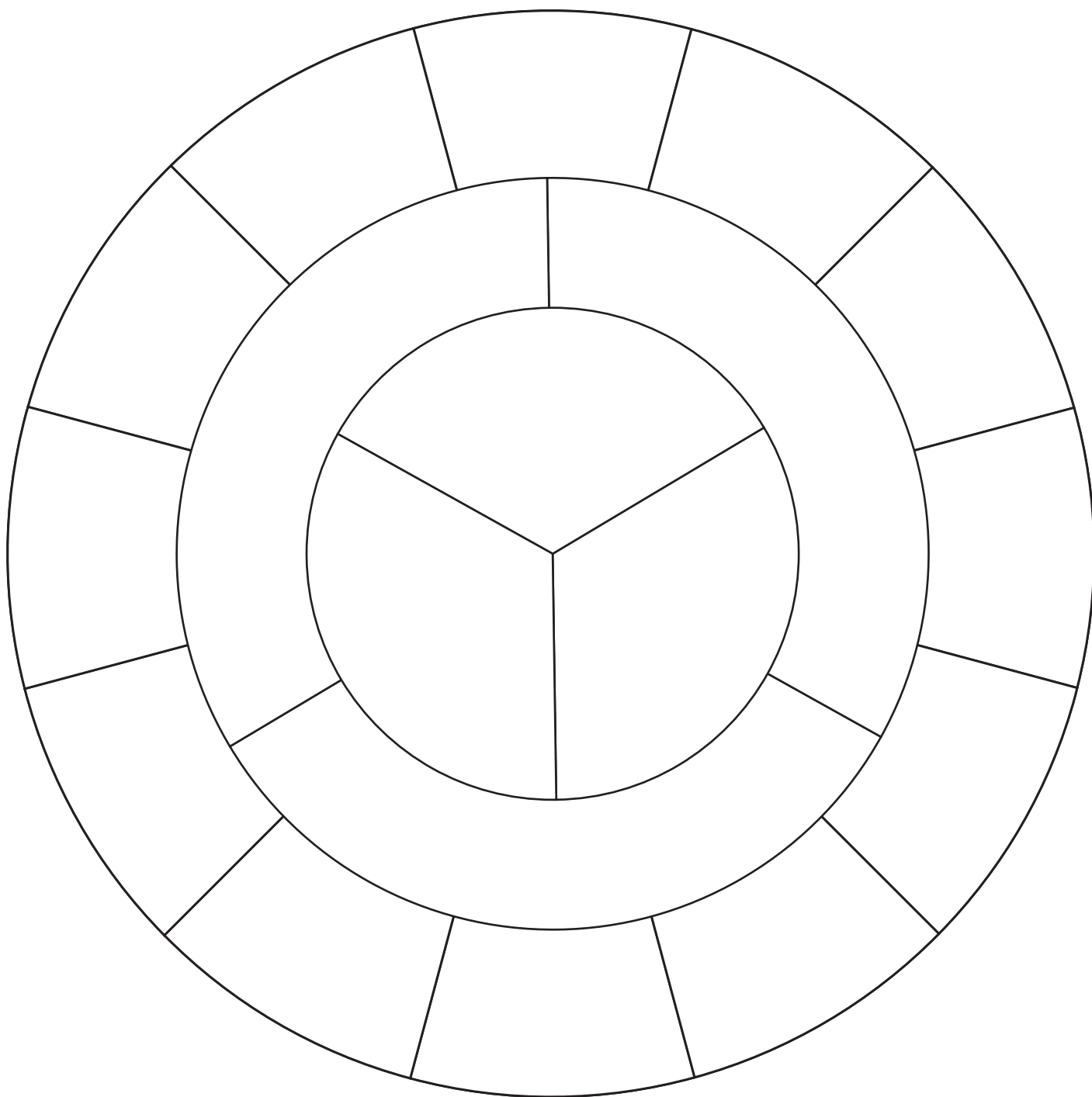
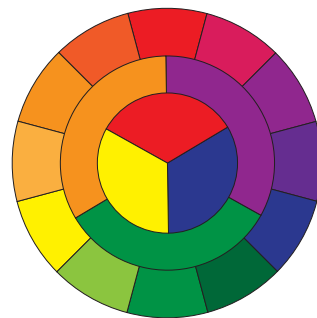


Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Farvehjul

med primær, sekundær og tertiær.

OPGAVE NR. 26

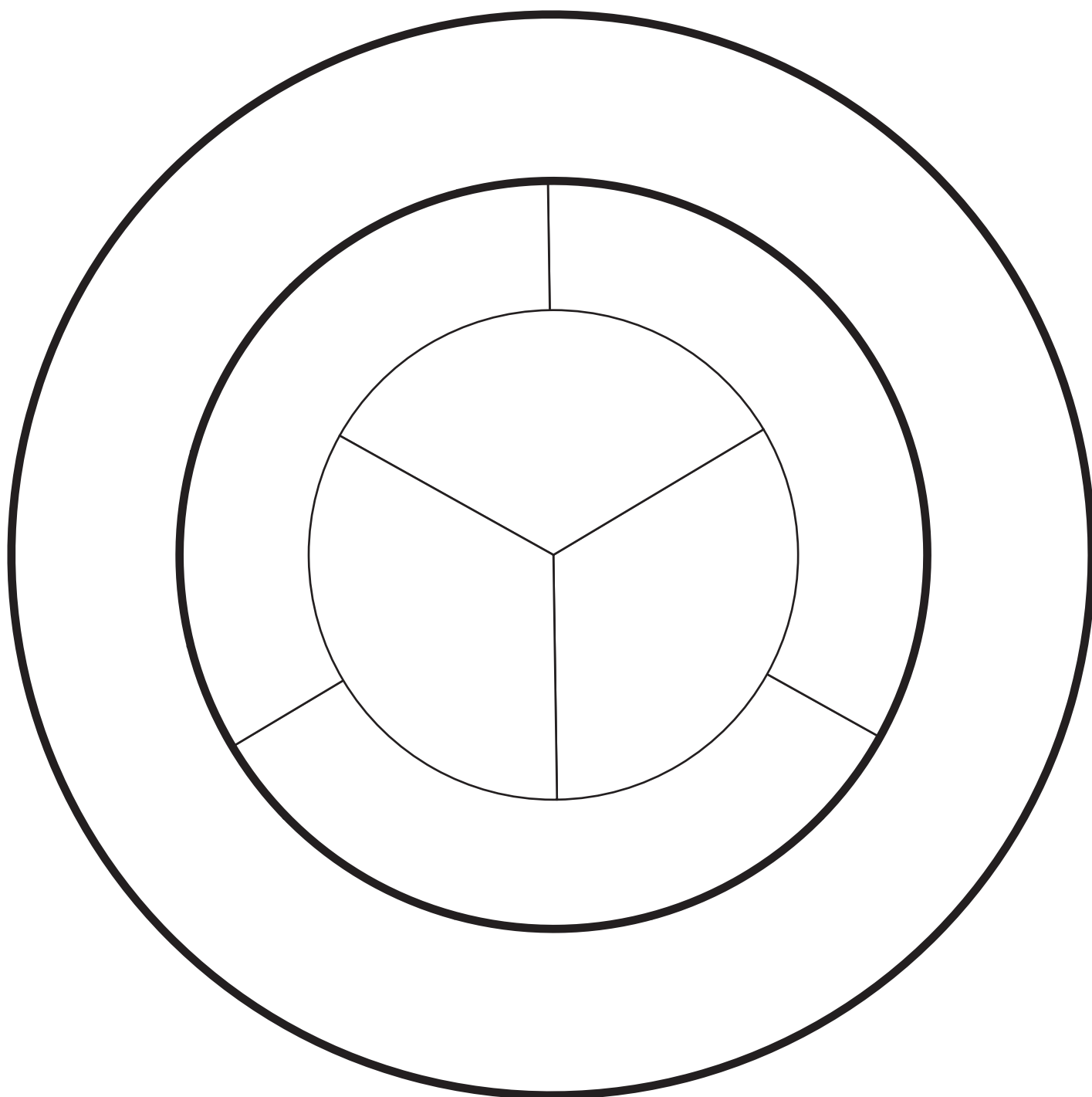
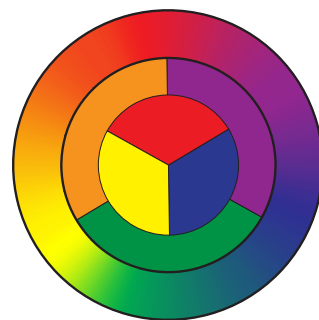


Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Farvehjul

med primær, sekundær
og farveforløb.

OPGAVE NR. 27

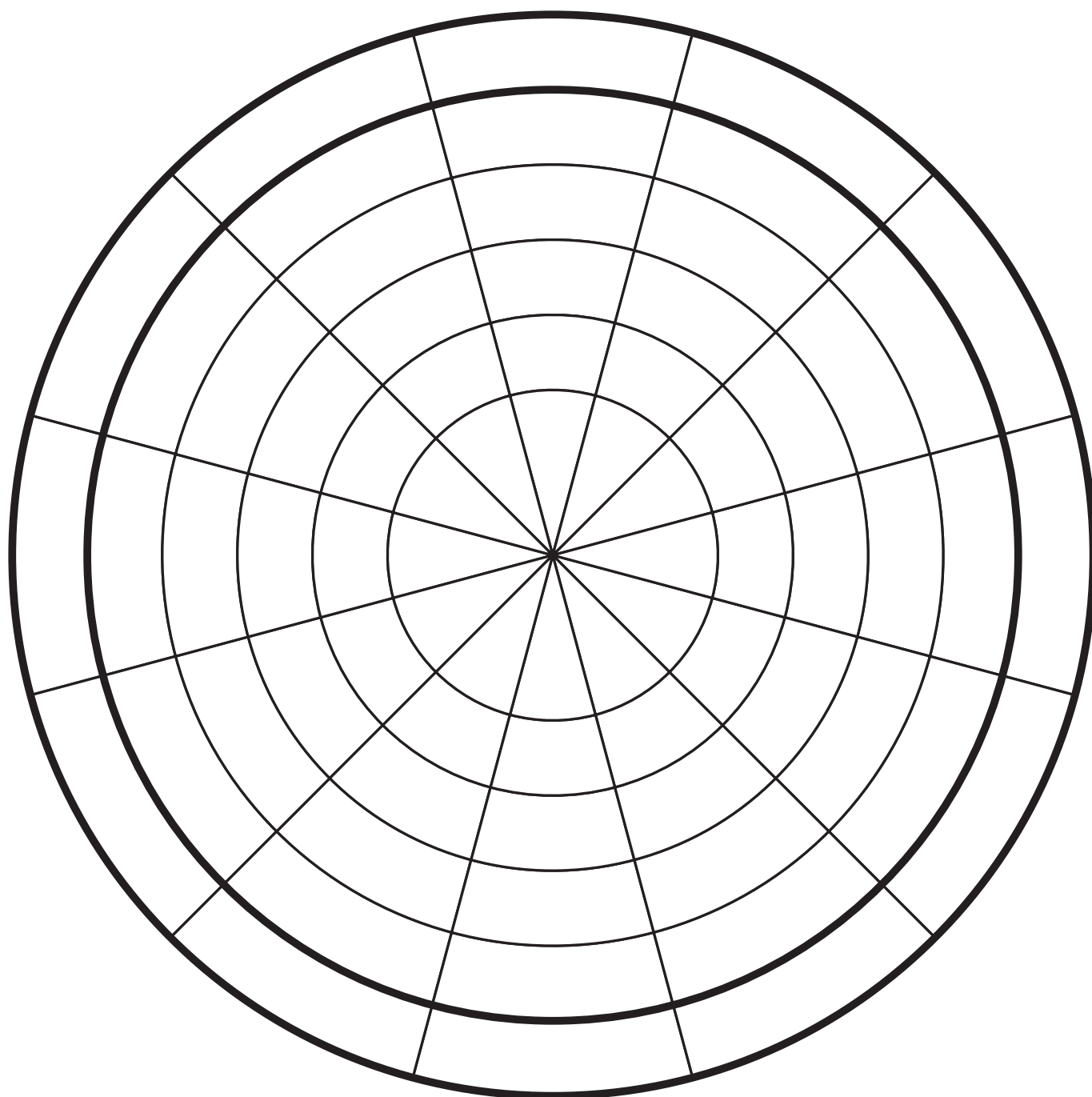
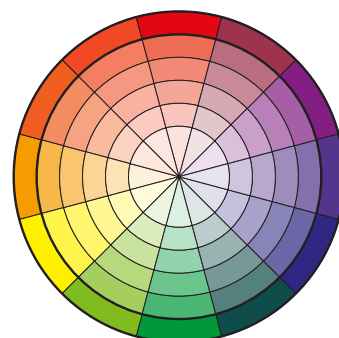


Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Farvehjul med farveforløb

OPGAVE NR. 28

Primære, sekundære og tertiære farver med kromatisk ændring af lyshed (valør).

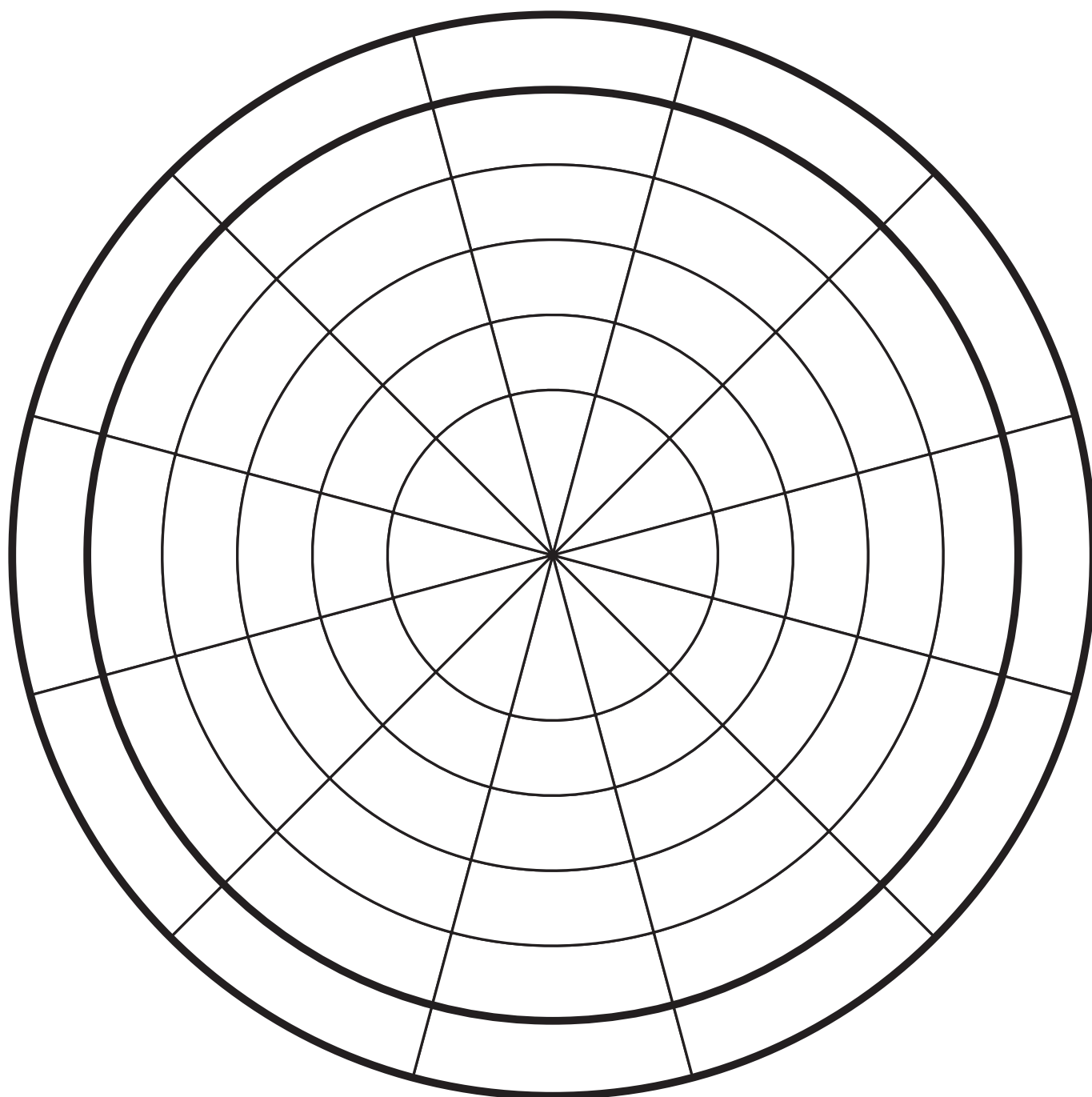
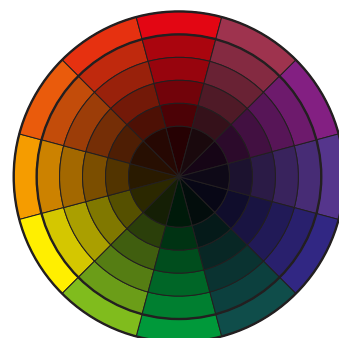


Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Farvehjul med farveforløb

OPGAVE NR. 29

Primære, sekundære og tertiære farver med kromatisk ændring af tone.

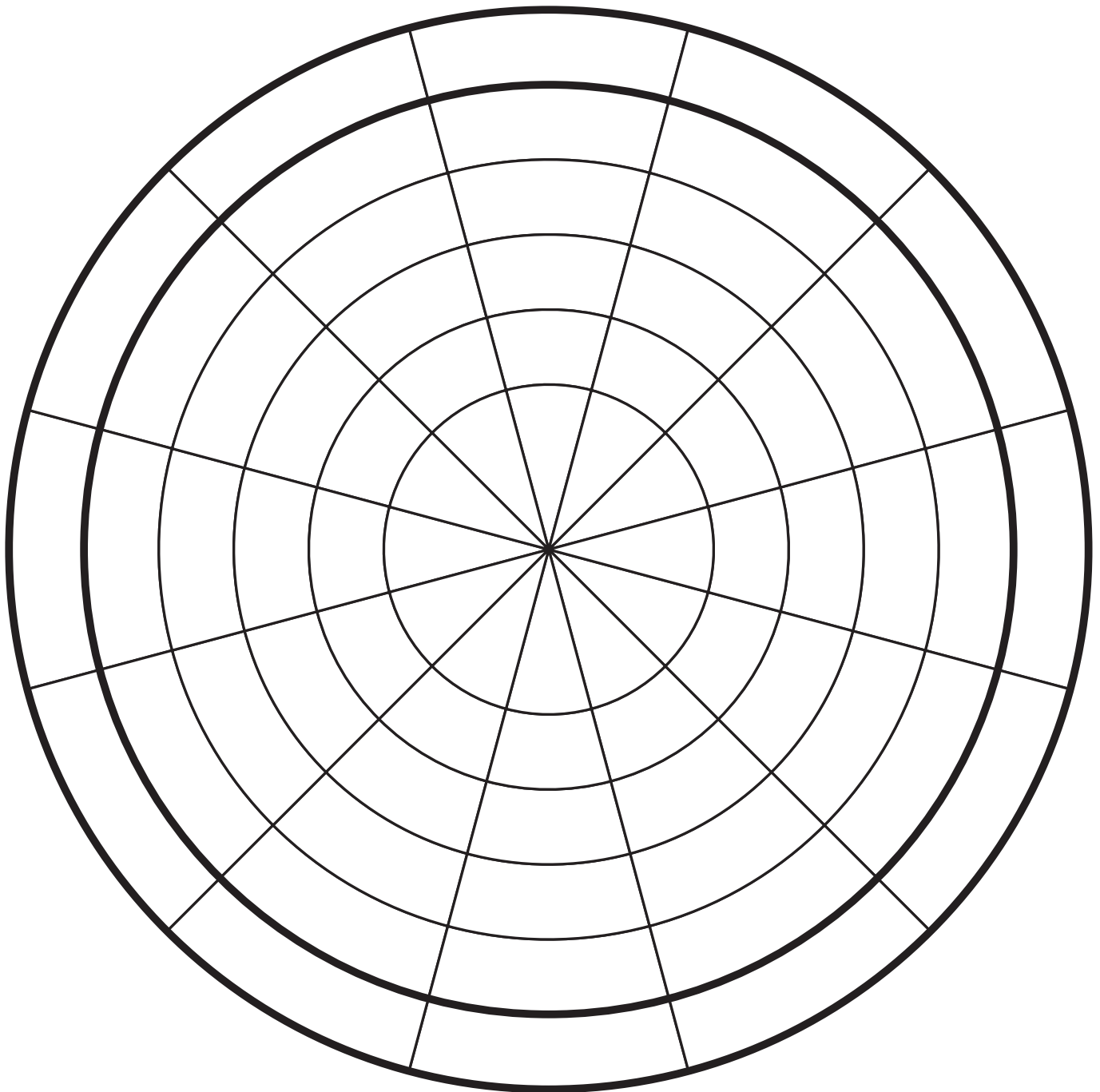


Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Farvehjul

OPGAVE NR. 30

Felter til tone, valør eller intensitet.

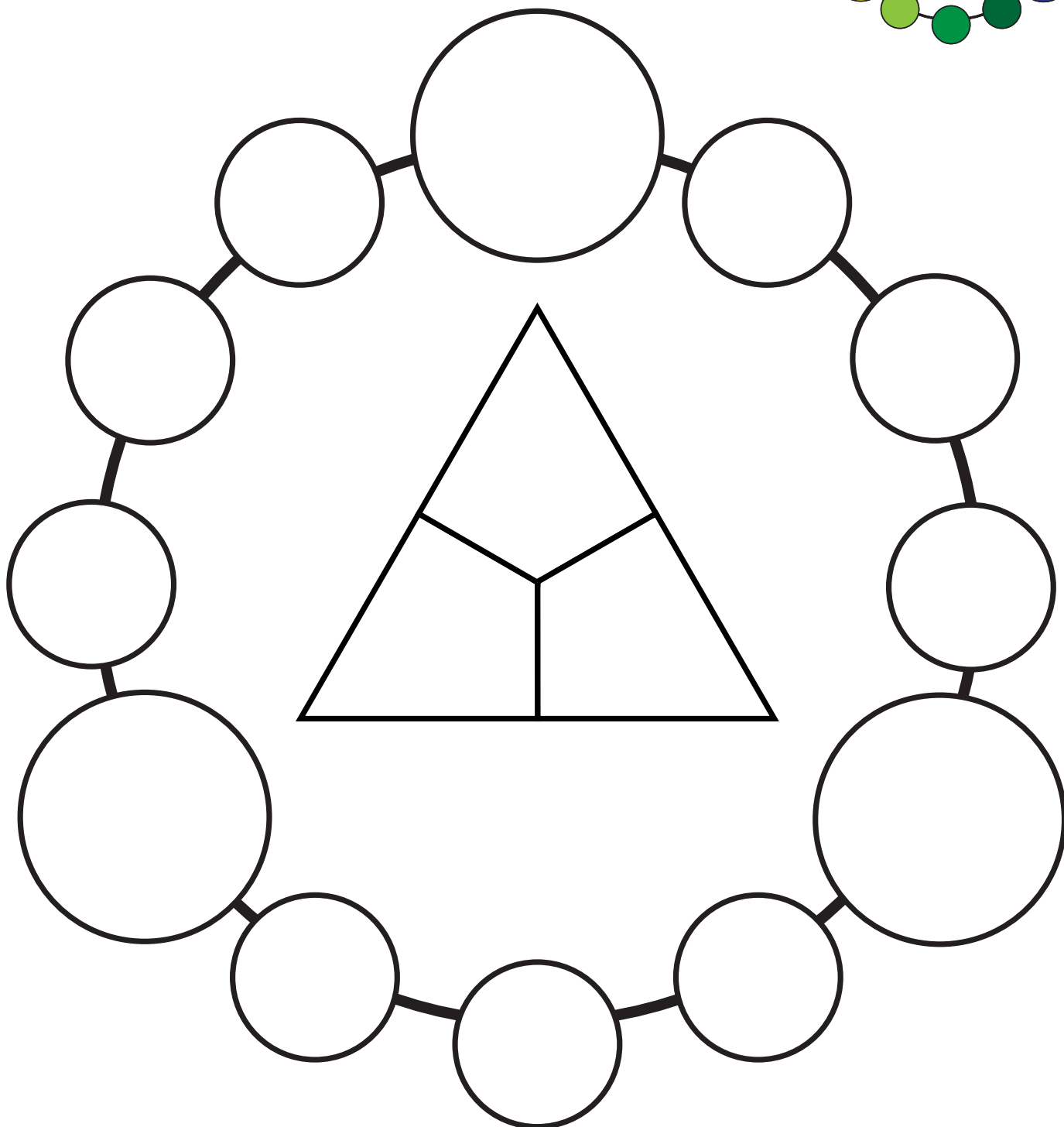
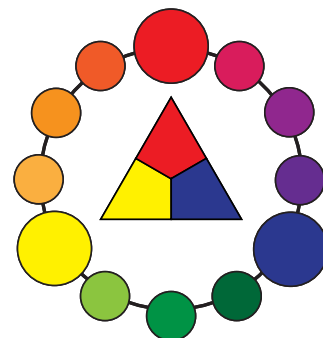


Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Farvehjul

OPGAVE NR. 31

Primære, sekundære og tertiære farver.



Navn: _____ Klasse: _____ Dato: _____

Ordliste

12-tone farvehjul

Et farvehjul med 12 farver blandet ud fra de tre primærfarver; rød, gul og blå.

A

Additivt farvesystem

Additiv farveblanding er frembringelsen af en lysfarve ud fra en blanding af to andre farvers lys. RGB-farvemodellen er et additivt farvesystem (på samme måde som solens stråler).

B

Bauhaus-skolen

Bauhaus er en forkortelse for navnet for Staatliches Bauhaus (tysk for «statslig byggehus»), en tysk højskole for design og anvendt arkitektur som eksisterede fra 1919 til den blev lukket 1933.

Bølgelængder

Bølgelængden er den rummelige afstand mellem gentagne enheder af en bølge.

C

Kromatisk ændring

En kromatisk ændring er, når noget ændrer sig i lige store skridt.

CMY(K)

Additivt farvesystem. C betyder "Cyan", M betyder Magenta og Y betyder Gul (Yellow). K står for sort.

F

Farveblanding

En farveblanding opstår, når du blander en eller flere grundfarver.

Farvemodel

En farvemodel er en der viser primære og sekundære farvers indbyrdes forhold.

Farveskema

Et farveskema er en oversigt, hvor du kan se nuancers blandingsforhold.

Farvetone

Farvetone er en nuance af en kulør. Du skaber en tone af en farve ved at tilsætte sort, grå eller hvid.

Forholdstal

tal der sammen med et eller flere tilsvarende tal udtrykker det talmæssige forhold mellem to eller flere forskellige størrelser

G

Goethe

Johann Wolfgang von Goethe var romantikkens vidunderbarn; digter, dramatiker, forfatter og naturvidenskabsmand. Goethe er født den 28. August, 1749 i Tyskland og død 1832.

Grundfarve

De tre farver rød, gul og blå kaldes grundfarver. Dem kan du ikke blande ud fra andre farver.

I

Intensitet

En farve kan koges ned til at bestå af to værdier: kulør og valør (lys/mørke). Men man bruger oftest mindst tre parametre, den tredje værdi kaldes farveintensitet (eller mætning).

Itten, Johannes

Johannes Itten, 1888-1967, schweizisk maler, kunstteoretiker og -pædagog. Itten var uddannet 1913-16 på kunstakademiet i Stuttgart hos Adolf Hoelzel, hvis arbejde med en abstrakt "farvemusikalsk" billedudformning inspirerede ham. Hans hovedværk fra 1961 hedder "Kunst der Farbe" og han udformer Ittens farvehjul.

Farver, kolde

Kolde farver er dannet af lilla, blå og blå-grøn.

K

Kulør

Kulør (farvetone) – en graduering af farver i det synlige spektrum. Rød er en kulør. Grøn er en kulør.

L

Lys

Lys er elektromagnetisk spektrum synligt for det menneskelige øje. Hvidt lys er en blanding af alle farver.

Lysstyrke

Lysstyrke er farvetemperaturen effekten af hvidt lys.

Lysværdi

Et begreb, som betegner hvor lyst et givent motiv er. Lysværdi kaldes også for valør. Lysværdien betegner, hvor tæt farven befinder sig på henholdsvis sort og hvid.

M

Mætning, farve-

Farvemætningen – indenfor farvelæren hvor farverig eller dækkende en farve er og det kan også kaldes kulørthed.

Mellemtone

En mellemtone er en kulør dannet af en primær og en sekundær farve. Gul-orange er en mellemtone.

P

Pigmenter

Pigment er et stof, der ændrer farven af det lys, der reflekteres fra det. Pigment (eller farvestof) er det, der bruges til at danne en farve. Det er pulvere, der er uopløselige i vandige eller olieholdige bindemidler og anvendes i maling.

Plutchik

Robert Plutchik var en psykolog og professor, der mente at der er 8 grundfølelser og at disse har en farve knyttet til sig.

Primærfarve

Primær betyder første eller grund. Primærfarve betyder grundfarve.

R

RYB

Additivt farvesystem. Stammer fra engelsk Red, Yellow, Blue (rød, gul, blå).

RGB

Subtraktivt farvesystem.

S

Sekundær farve

En kulør dannet af to primære farver

Subtraktivt farvesystem

RYB-modellen og CMY-modellen er subtraktive farvesystemer. Subtraktiv betyder "trække fra" og fordi farverne bliver mørkere i disse systemer, så siger vi at vi trækker lyset ud – altså subtraherer lyset.

T

Tertiær farve

En kulør dannet af to sekundære farver

V

Valør

Valør er et mål for hvor en given farve befinder sig langs akse af lys eller mørke.

Varme farver

Varme farver dannes af farverne gul, orange, rød eller rød-lilla.

